

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

V oceno smo prejeli.

Sienkiewicz H.: Na polju slave. Po-vest iz časa kralja Jana Sobieskega (Ljudske knjižnice 30. zvezek). Ljubljana 1928. Založila Jugoslov. knjigarna. Str. 292, cena v platno vezani knjigi 40 Din, broš. 28 Din. Izmed tujih pisateljev ga pri nas ni, ki bi bil bolj znan in priljubljen, nego je slavni poljski romanopisec Henrik Sienkiewicz. Tudi bralcem naše »Ljudske knjižnice« je že znan po lepi povesti »Skozi pustinje in puščavo«, ki je izšel pred kakimi dobrimi 15 leti. To pot imamo pred seboj prevod njegove povesti »Na polju slave«, ki je bila zamišljena kot prvi del velike, a žal nenapisane trilogije iz dobe znamenitega rešitelja Dunaja pred Turki, kralja Jana Sobieskega. Prevod je izredno skrben in točen ter opremljen s številnimi dragocenimi pojasnili, kar že zlasti povečuje njegovo vrednost.

Conan Doyle: Izgubljeni svet. Roman. Ljudska knjižnica. 31. zvezek. Ljubljana, 1929. Založila Jugoslovanska knjigarna. Strani 233. Cena broš. knjigi 24 Din, v celo platno vezani 32 Din. — Conan Doylejeve povesti, detektivske zgodbe in romane pozna ves svet in prevajajo jih vsi narodi. Slovenci ga imamo prevedenega že precej in tudi bravci naše »Ljudske knjižnice« se ga gotovo že spominjajo po »Znamenju štirih«, vendar najde vsak nov prevod takoj najširši krog interesentov v vseh slojih. Prav posebno zanimanje bo gotovo vzbudilo še zlasti to delo, ki nas vodi v svet, slovenski književnosti doslej še nepoznan, a zato tembolj zanimiv. Opisuje srce Južne Amerike, področje gornjega toka Amazonke, kjer preiskujejo sredi neizmernih pragozdov ozemlje, na katerem žive še prazgodovinske pošasti. Ker

je tudi prevod gladek in domač, ni prav nobenega dvoma, da bo seglo po tem veleznimivem romanu staro in mlado po mestih in na kmetih.

Dr. M. Rus: Prva pomoč. Oblastni odbor Podmladka Rdeč. križa v Ljubljani je začel izdajati lastno knjižnico, ki bo obsegala predvsem dela socialne, zdravstvene in poučne vsebine, časih pa tudi leposlovne. Prvi, pravkar izšli zvezek tvori dr. Rusova »Prva pomoč«, ki bo izborno služila svojemu namenu. Na kratko je v njej v sliki in besedi povedano vse, kar mora vedeti vsak človek za prvo pomoč, zato smo prepričani, da bo prišla prepotrebna brošurica v slednjo slovensko hišo. Njena oprema je jako lična, cena pa uprav neznatna (3 Din, za člane P. R. K. pa 2.50 dinarja).

Dr. St. Bevč: Zdravilne rastline v besedi in podobi z navodilom, kako se nabirajo in suše. Str. 80. Cena 6 Din. — Oblastni odbor Podmladka Rdečega križa v Ljubljani je izdal drugi zvezek svoje knjižnice, ki obsega zgornje delce odličnega našega botanika. Ker je Slovenija jako bogata zdravilnih zelišč in bi njihov nabiranje lahko tvorilo znaten vir dohodkov zlasti revnih slojev, smo tako delce že dolgo nujno potrebovali. Sedaj ga imamo. Obsega popis in slike 44 najvažnejših zdravilnih rastlin, ki rastejo pri nas v večjih množinah, dalje strokovnjaška navodila glede njih nabiranja, sušenja in prodajanja ter končno jako priročen koledarček za nabiranje. Ker je knjižica pisana v izredno prijetni, domači besedi in čena jako nizka, smo prepričani, da bo prišla v slednjo slovensko vas, zlasti pa v roke mladini. Dobi se po vseh knjigarnah.

Tiskovni sklad.

Prišli so še ti-le darovi:

Vigrednice župnije Dob pri Domžalah	125—	Din
Albina Jenič, Novo mesto	10—	„
Anica Strgulc, Begunje	5—	„
Marija Bregar, Ptuj	30—	„
Marija Zorec, Toplice	10—	„

Skupaj	180—	Din
Zadnji izkaz	1630—	„

Skupaj 1810— Din

Iskrena zahvala vsem!

Izdajateljica Vigredi.

Vsebinska.

R. L. T.: Slov. dekle misli na sv. očeta	121	Miriam: Mladost	133
A. L.: Sveti oče in katol. ženske organ.	122	Brat Nardžič: Dekle z zagonetkami v očeh	133
F. Evstahij, O. F. M.: Najvišjemu svečeni-ku — zlatomašniku pozdrav!	124	Franjo Neubauer: Sam	136
Ra: Katoliška akcija za Slovenijo	124	O. S.: Moda	136
Olgica: Naš sveti oče	126	Zvonka: Pesem goriške Slovenke	138
Dr. Gregor Rožman — pom. škof ljublj.	126	Od srca do srca	138
Lojze Golobič: Olgica	127	Rožni dom	139
Mira: Kot breza	130	Vigrednica-gospodinja	140
V. Almin: Višava	130	Organizacija	142
Narcissus: V kraljestvu kraljice gorenj-skih planin	131	Kako je drugod	143
		Drobiž	144

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Leto VII — V Ljubljani, 1. junija 1929 — Štev. 6

R. L. T.:

Slovensko dekle misli na sv. očeta . . .

*Sveti oče je truden, sklonjen nad mizo,
pod križem mu glava sloni, srce krvavi mu:
otroci trpe
tako pisma vele, ki kot golobice hite
iz vseh delov sveta:
iz severa, juga, zapada, iztoka . . .*

*Mehika joče — —
Cerkve nam skrunijo,
Duhovnike božje mučijo, v verige vklepajo
v smrt jih pošiljajo —
O č e, Mehika joče! — kdo naj pomaga? —
V Rim so vprte oči: naš sveti o č e.*

*Prostrana Kitajska trpi, vsi niso njegovi — —
In vendar očeta srce krvavi
čuje otroški jok,
iz dalje se vije obupanih mater stok,
čuje orožja žvenket,
sluti vso grozo, sluti otrok trepet...*

*Rusija sveta v temo se pogreza.
Ikone razbijajo, križu se rogajo.
Deco v greh in zablodo pošiljajo
Žene svetosti več ne spoštujejo...
Rusija verna, kako si ponižana!*

*London, New-York, Berlin in Pariz
vsa ta velika mesta —
v zlo in prebaro omam
ena sama široka so cesta — — —*

*Oče, si truden? Srce te boli — oči te peko?
O, oče, sam ne trpiš, sam ne moliš,
saj toliko src te podpira in prosi in moli,
da Bog sveta se usmili in kazen zanese...
Glej, oče naš sveti, me tudi,
cvetovi slovenskih gorič, in nageljni naših gora,
prosimo zate, za svet, da Bog nam gorje prizanese.*

*Slovenke smo, Tvoje smo — .
Tvoji otroci...
In Vaše skrbi, bolečine — so naše.
In naše skrbi, bolečine — so Vaše.
O, sveti oče, moli tudi za nas
Čuj, naših mater jok!
Čuj, naših bratov stok!
Me molimo zate in cerkve vesoljne rod.*

A. L.:

Sveti oče in katoliške ženske organizacije.

Ko so 9. februarja letošnjega leta zapeli zvonovi po naših cerkvah, so oznanjali obletnico kronanja slavno vladajočega očeta katoliškega sveta, Pija XI. Kakor prikrito zmagoslavje je zvenelo iz bronastih glasov na ta predvečer največjega zgodovinskega dejstva katoliške cerkve, saj so oznanjali zmago pravice, zmago prostosti po šestdesetletnem ujetništvu in trpljenju. Ves katoliški svet je tedaj čutil, kako vsa srca utripajo za velikega trpinu-jetnika, zdaj oproščenega. In vsakdo je iskal po svojih osebnih spominih, ali nima morebiti za to zmagoslavje še prav posebnih vzrokov, da se veseli, da se s slavlencem skupno raduje.

Nehote išče za temi vzroki tudi katoliško ženstvo. In ne zastonj! V vseh katoliških ženskih organizacijah se mora vzbuditi ponosna zavest, da je prav papež Pij XI. tisti, ki ima za naše žensko delo in prizadevanje popolno razumevanje. V ženskem gibanju vidi zgodovinsko poslanstvo žene, saj je katoliške ženske organizacije uvrstil kot sestavni in bistveni del katoliške akcije in s

tem v prav cerkveni delokrog. Kot izraz njegove naklonjenosti razumemo tudi izredno prijaznost, ki jo je izkazal katoliškim romaricam vsega sveta v prošlem sv. letu, večkratne nagovore ob priliki avdijenc, ki so se tikali ženskega vprašanja, razna njegova pisma mnogim katoliškim ženskim organizacijam.

Prav posebno je pokazal svojo naklonjenost v prošlem poletju, ko je italijanska Katoliška ženska zveza praznovala svojo dvajsetletnico in zbrala v svojem okrilju vso rimsko žensko mladino. Prav za to slavje so se široko odprle duri vatikanskih vrto in vatikana samega; zastopnice katoliškega ženstva vseh narodov so imele ob tej priložnosti dostop tja, da so iz ust svetega očeta slišale njegove načrte in namene, ki jih ima za katoliške žene kot del laičnega apostolata. Vsem in vsaki posebe je veljal njegov poziv ob koncu nagovora: »Stremite naprej! Udeležujte se vedno bolj na vseh poljih!«

Enaka želja in očetovska skrb se izraža tudi iz pisma, ki ga je sveti oče naslovil na predsednico mednarodne zveze Katoliške lige, gospo Steenberghe v Utrechtu. Le redkokdaj se zgodi, da papež lastnoročno piše pisma posameznim osebnostim; ker se je to v tem slučaju zgodilo, je to nov dokaz, kako visoko ceni katoliško ženstvo in njegovo delo. Tudi nam slovenskim Orlicam veljajo te besede, ki jih je sv. oče pisal predsednici Katoliške ženske lige, saj je Slovenska orliška zveza včlanjena v ligo; zato naj jih po našem glasilu izve vsaka Orlica in vse katoliško misleče slovensko ženstvo. Sveti oče Pij XI. piše:

»Poročilo, ki Nam ga je podal Nj. Eminenca kardinal-protector Merry del Val o Vaši tako obsežni internacionalni uniji, o vsem, kar je obravnavalo internacionalno predsedstvo na svojih skupščinah in o čemer je sklepalo, Nas je navdalo z veliko tolažbo. Resnično, to delo ni moglo drugega kakor toplo ganiti Naše očetovsko srce, saj je zaradi velikega pomena za vsa verska, moralna in socialna vprašanja, zaradi svoje trajne in neomahljive soglasnosti z določili svete stolice vsega Našega in svetovnega uvaževanja vredno. S posebnim zadovoljstvom Smo zaznali, da je Vaša unija ostala zvesta svojim pravilom vselej in ob vsaki priliki, da je pravilno pojmila katoliško akcijo in jo pravilno izvaja tako, kakor Smo jo želeli in opisali z besedami »sodelovanje katoliških laikov na hierarhičnem apostolatu«, za varstvo verskih in nravnih zahtev, za razvoj zdrave in potrebne socialne akcije, izven in nad vsako politično stranko, da se katoliško življenje v družini in družbi zopet poživ. In dejansko mora katoliška žena tako urejeni in delujoči katoliški akciji nuditi vse svoje delovanje in vprav v tem delu v sedanjih tako žalostnih družinskih in družabnih prilikah najti svoje od Previdnosti ji določeno zvanje. Prav v tem oziru je Vaša unija že mnogo storila in bo tudi še storila zato, ker združuje v internacionalni skupnosti ženske organizacije najrazličnejših držav; na ta način more združiti katoliško ženstvo vsega sveta v enotno delo za skupno dobro stvar.

Da pa ohrani Vaša unija pravi katoliški značaj in svojo soglasnost s sveto stolico, je potrebno, da nobena pri Vas včlanjenih ženskih organizacij ni včlanjena v nevtralnih ženskih organizacijah.

V soglasju z nauki svete Cerkve se je 5. internacionalni kongres Vaše unije izrazil: V soglasju z navodili cerkve so katoliške lige proti vsaki obliki interkonfesionalizma in proti vsakemu sodelovanju z nevtralnimi zvezami.

S tem ste pravilno vnovič poudarili načelo, da Vaša unija ne more sprejeti v svoje članstvo nobene ženske organizacije, ki je včlanjena v nevtralnih zvezah.

Z ozirom na to, kar ste storili doslej za razvoj Vaše unije, Smo pričani, da Vam bo episkopat izkazoval svojo naklonjenost, ker je delo katoliške akcije, kakor Smo izrazili v Svoji prvi encikliki del dušnega pastirstva.

Kar Nas zadeva, Smo prepričani in izražamo tudi svojo željo, naj Vaša unija svoje delo še razširi.

V dokaz Naše posebne naklonjenosti in poročstvo božje milosti podelimo Vam kot predsednici, vsem članicam predsedstva, vsem včlanjenim organizacijam apostolski blagoslov.

Rim, v Vatikanu, 30. julija 1928.

Pij XI.«

Tako sv. oče, zlati jubilar in sedaj suvereni vladar vatikanske države o ženskem delu za družino, družbo, cerkev, državo ...

V jeseni letošnjega leta, ko se pridejo poklonit svetemu očetu v Rim zastopnice vseh katoliških ženskih organizacij, včlanjenih v mednarodni zvezi »Katoliški ženski ligi« ob njegovem zlatem mašniškem jubileju, bo v Rimu tudi zborovanje te lige. Glavna tema je: »Nravna obnovitev družine«; s tem zborovanjem bo v zvezi tudi zborovanje ženske mladine z glavno temo: »Sentire cum Ecclesia.«

Iz bazilike velikega apostola narodov, z grobov sv. mučnikov in mučenic, s Petrove prestolice in z zborovanja katoliških žen vseh narodov, bodo prinesle voditeljice našega ženstva velike, smer določujoče misli med nas.

In me?

P. Eostahij, O. F. M.:

Najvišjemu svečeniku — zlatomašniku pozdrav!

*Pozdravljen Mož, ki trojna krona
z najpišjo venča ga častjó!
Oblasti sveti ni zatona,
za njó — skritnostno je nebo ...*

*Očetovsko žari mu lice ...
O zlate maše zlati dan! —
Ljubezni Oče in resnice,
le vodi nas v miru pristan!*

*Stoletja pol daruje Krista
Gospoda blagi svečenik,
zveni beseda solnčno čista,
prihaja Bog na žrtvenik — —*

*Slovenske ti mladenke vdane
poklanjajo ljubavi cvet:
Slovenec — božji naj ostane! —
Nebo nas čuj in daljni soeti!*

*Srca nebeške blagodati,
Zveličar, ti nad vse razlij,
ko v Rimu letos — v zarji zlati —
proslavlja Te Enajsti Pij!*

Ra:

Katoliška akcija za Slovenijo.

Ljubljanski »Skofijski list« z dne 10. t. m. objavlja pravila in pojasnila za katoliško akcijo v Sloveniji. Pomen in namen katoliške akcije je naslednji: Katoliška akcija je sodelovanje vernikov v poslanstvu cerkve za krepitev, širjenje, udejstvovanje in obrambo katoliških načel v zasebnem, družinskem in socialnem življenju.

Namen katoliške akcije je, da : a) skrbi za versko življenje in delovanje; zato pospešuje duhovne vaje, misijone, obisk sv. maše, pridige in krščanskega nauka, zidanje cerkva, apostolstvo sv. Cirila in Metoda, misijonstvo, bratovščine, Marijine družbe, tretji red, apostolstvo mož, nabožno slovstvo, liturgično gibanje, evharistično gibanje, romanja in katoliške shode, ter shode po posameznih krajih za prospeh katoliške akcije; b) skrbi, da se mladina oklene katoliških načel in neustrašeno zastopa in širi vselej in povsod ta načela, bodisi da je mladina brez posebne organizacije, ali pa organizirana, kakor n. pr. v mladinskih odsekih, prosvetnih

društvi, v mladeniških in dekliških zvezah, Orlu, Orlicah, dijaških društvi, akademskih društvi, delavski (Krekovi) mladini in rokodelskih društvi; c) skrbi za splošno prosveto na katoliški podlagi po organizacijah: Katoliškem akademickem starešinstvu, Leonovi družbi, Slomškovi družbi, prosvetnih društvi, Krščanski šoli, tiskovnih društvi in založbah, časnikih, predavanjih in tečajih, revijah, v leposlovju in umetnosti; č) skrbi, da prešine krščanski socialni duh vse ljudi, da se dvigne četrti stan v verskem in socialnem oziru, da krščansko občestvo družu vse stanovce; d) skrbi, da se v javnosti uveljavljajo katoliška načela, v šolstvu, javni morali, družbi, gospodarstvu, javni upravi, ljudskih zastopstvih in cerkvenih zadevah vsega ljudstva; e) skrbi za vsakovrstno dobrotelost po Vincencijevih in Elizabetnih konferencah, ljudskih in dijaških kuhinjah, društvi za slepe, dijaških podpornih društvi, Rafaelovi družbi, posebno pa v zanemarjenih krajih in pa v inozemstvu. f) skrbi za treznostno gibanje med slovenskim narodom (pospešuje cilje Sv. vojske, družbe Treznosti).

Vodstvo katoliške akcije je prvič v rokah posebnega škofijskega sveta, v katerem so poleg škofovega zastopnika zastopniki centralnih katoliških organizacij in zastopniki vernikov obojega spola, drugič pa v rokah posebnih župnijskih svetov, sestavljenih iz župnika, zastopnikov krajevnih katoliških organizacij in zaupni možje in žene.

Glede posameznih organizacij določajo pravila: Organizacija, ki pristopi h katoliški akciji, obdrži svojo avtonomijo, svoje vodstvo in svoj lasten delokrog. Vzgojne, prosvetne in karitativne organizacije, ki hočejo veljati kot katoliške, so obvezane pristopiti h katoliški akciji, da omogočijo vzajemno apostolsko delo. Verske organizacije so tedaj članice, če se poleg dela za osebno posvečenje udeležujejo tudi v smislu katoliške akcije. Škofijski in župnijski svet se ne vmešavata v društveno delovanje central in edinic posameznih organizacij; sporočata jim le svoje misli glede katoliške akcije. Kjer še ni organizacij, ki bi delale v smislu katoliške akcije, naj se ustanove.

Delovanje katoliške akcije je nepolitično.

Katoliška akcija, ki ima visoko nalogo, da utrdi in razširi krščanstvo med vsemi narodi sveta, bo mogla med Slovenci uspešno graditi na že postavljenih trdnih temeljih.

Veliko misel kraljevega svečeništva, pri katerem vsak katoličan sodeluje, misel, ki jo je prvi papež sv. Peter mladi cerkvi položil na srce, prav to misel zbujajo sedanji sv. oče v naših dušah iznova. Iz te moči svetega krščanstva naj živimo in delamo za božje kraljestvo. To je smisel katoliške akcije. Laiki naj se zopet zavedo svoje odgovornosti za kraljestvo božje na svetu in se kot živi udje katoliške cerkve udeležujejo v javnem življenju. To je naloga katoliške akcije.

Izvršitev katoliške akcije je v rokah naših škofov. Škofijski ordinarijat vabi k vstopu v katoliško akcijo. Slovenska Orliška zveza kot centralna organizacija je že vstopila. Po župnijah bodo orliški krožki (poleg drugih katoliških organizacij) tudi sestavni del župnijskih svetov katoliške akcije.

Posebna okrožnica Orliške zveze bo vsem krožkom podala potrebna navodila.

Sestre Orlice, Vigrednice, katoliško ženstvo! Vselej in v vseh časih je katoliška Cerkev priznavala žensko delo. Ako to stori tudi zdaj v času, ko ženstvo nima enakopravnosti v javnosti, je pač dokaz, da je Cerkev najboljša čuvarica ženskih pravic in najuvidnejša pospeševalnica ženskega gibanja. Zato tudi vemo, kje je za nas rešitev ženskega vprašanja: samo v katoliški Cerkvi in nikjer drugje. Našega zvestega in vestnega delovanja Cerkvi ne bomo odrekle, kakor ga nismo nikoli.

V vsako hišo Vigred!

Olgica:

Naš sveti oče.

Sestra, kaj si že kdaj en sam očenaš zmolila zanj?

Ko pa je tako daleč in ga ne poznam... Tudi jaz ga ne poznam, a eno vem o njem: Vsako jutro mu romajo oči skozi okno v dalje; v široke ruske stepe, kjer zlata pšenična morja zorè, pa ni žanjcev... Gleda, ali bodo prišli odkod z novimi srpi in te žolte klase pobrali in jih v sveti Rim znosili...

Pa jih od nikoder ni.

In takrat se v žalostni molitvi raztoži:

»Bratje Rusi, kdo ima tako toplo, resnično dušo kakor vi? Ni še pljusnil val laži in nevere z zapadne strani. Vaša sela so čista. Glejte, pri nas pa leži večni sneg, ledeni smo, brez občutja; nič ne verujemo, česar ne otopljemo, sami razumni Tomaži smo... Vi pa ste otroci in verujete in molite verno in zvesto. Nič ne računate, nič ne grebete v skrionosti, vi samo čutite, vi samo doživljate Boga kakor brata svojega.

Pridite, otroci z ruskih step, ogrejte nas, pomladite Cerkev, prilijte ji olja otroškosti, svežosti. Tako rad bi bil tudi vaš pastir, zgubljeni otroci...«

Čuješ ga, sestra? Kaj ni on naš, kakor še noben bil ni? Iz src nam je vzel vročo željo in jo nese v resnico.

Sestra, vsak večer moli za našega svetlega očeta, da bi mu Bog dal dosti let in blagoslova pri sveti ljubezni do bratov Rusov...

Dr. Gregor Rožman — pomožni škof ljubljanski.

Orlice ga dobro poznamo in visoko spoštujemo; pri delu, pri naših tečajih je bil vselej veren delavec in svetovalec. V tem delu nam ostane zvest tudi poslej na svojem vzvišenem mestu, saj sam vzgaja orlovske mladine »vedro kot pomladni dan, poln solnca, svežo kot zdravi piš jutranjega vetra, zdravo v duši in telesu, kakor mecesni v planinah, veselo kakor vrisk naših vinskih gorice«. — Bog blagoslovljaj njegovo delo v naš prid!

Olgica.

6. Nova maša.

(Nadaljevanje.)

Tiste dni so se nebesa nad Semičem odprla. Široka, zlata vrata; in luč je sijala doli kot še nikoli. Božji blagoslov je rosil na polja, v trtja, v domove. In v srca: ugašale so mrznje med sosedi, čista ljubezen je šla skozi vasi. V poslednji leseni bajti se je šepetalo: »Pel jo bo, pel jo bo... Že toliko let smo sami, enega duhovnika nismo dali, zato nismo čutili božje roke... Zdaj smo vzgojili enega, ki bo le njegov in bo pasel tisoč in tisoč ovac; nič ne bo popasel, nič izgubil. Dobro smo izbrali. Ej, več smo Ti veselja napravili, Ti dobri Bog, kakor da smo vse rebri posekali, vsa vina razlili in zidanice zapalili... Več kakor da smo sto kapelic vzdali, sto križev posadili: enega smo dali, ki bo Tvoje duše umival...«

Lojze Novakov, moj zvesti prijatelj, kaj me boš, da pojem o Tvoji sreči? Glej, o svoji ne morem: pokopal sem jo v grob... Lojze, pastir na Bledu, kaj so bele Tvoje ovčke? Pa naj bodo kakor kotel, od Tebe bodo čiste in svete. Pa še zvesta mamica jim boš, ker si Belokranjec.

Prišel je dan julijske nedelje; zvonovi vriskajo kakor srečni fantje, ceste se oblačijo v rože in zelenje in pozdravne slavoloke; in ko se je Lojze v sobici nežno raztajal: Gospod, saj mi bo srce umrlo od sreče, prej ko ti prvič zapojem — takrat se je dogradil oder na Krču za popoldanski ples: da se ne bodo čuli zvonovi in da ne bodo rekli, da vsi norimo za novo mašo. Kaj je to nam? Nič! Eden se je odpovedal življenju in naj zato zvonovi zvone? Naj se rože sipljejo in na rokah naj se nosi? Ne, mi hočemo prav ta dan vročega življenja, da pokažemo, kako mrzimo one, ki se mu odpovedo, pa ne vedo — zakaj... Slavoloki so tu kot pri vas, mize so polne kot pri vas; le muzike, le raja ni pri vas. Oj pri nas pa imata večno pomlad...

Števo s svojimi Orli je vodil priprave za novo mašo: padale so smreke, padale so breze. Prepevali so mladci v smrečju kakor za svatbo. V globočnjaku so izbrali najbolj težko, najbolj ravno smreko. Pari konj so jo vlekli, biči so od veselja pokali. Postavili jo bodo sredi rodne vasi za mlaj... Deklice so nosile rože iz vseh vrtov, vence so pletle: posule mu bomo pot, po rožah bo hodil ta naš dobri bratec, ki je bil z nami na paši, z nami v šoli, zdaj pa je gospod... Saj ga ne bo nikdar več med nas.

Olgica je ostala v trgovini do dvanajste. Popoldne je šla na sprehod proti svetemu Lenartu. Žalostne misli ji upogibajo glavo:

»Števo s svojimi svatuje na novi maši, jaz tja ne smem. Pa grem malo ven, da se prezračim, grem v samoto. Na Krču se nič ne ustavim. Da je Števo tam, bi se. Nikamor ne morem, nikamor ne smem: poleg fanta samotarim. — Pa kaj se me ne boji od onega večera? O, nič več ni domač z menoj, nič fantovski. Pa kaj čem! Težko se je ustaviti, če človek drči po strmi stezi v globel. Jaz drčim. Izpodnesel mi je Joža. Pa tega nihče ne razume. Samo od zunaj gledajo ljudje; niti skozi špranjico ne vidijo v človeka. Če padem, zavrisnejo vsi: taka je, taka je! Nihče ne ve za borbe, za prevare, za solze; samo greh vidijo. In sodijo trdo, kakor ne sodi Bog, ki je edini naš Gospodar... O, kdo pozna prevarano dekliško srce? Nihče. Zato ga sodijo celo oni, ki so ves čas gledali vanj skozi odprta vrata — in križali bi ga...«

Pa Števo? Ni me sodil, celo poslušati ni hotel izpovedi — vse je pokopal. Oj, on me razume; le tega ne ve, da so drugi krivi, da sem tako slaba, slaba...«

Na klancu postane in se okrene:

»Tam doli vidim mlaj, tam si tudi ti, moj Števo. Od onega večera vem o tebi le eno: če nihče na svetu, ti bi me mogel ustaviti, da ne zdrčim v globel. Prvi moj me je ubil in v grob dejal; Števo, moj dobri Števo, kaj me ne bi ti od mrtvih prebudil? Bi mi ti vrnil mladost in vse zlate sanje, ki so se mi razbegle bogvekam? Samo ti moreš, nihče drugi...«

Znova se obrne; z žalostjo stopa proti Krču.

»Gor grem, na vrh, kjer je vse čisto, vse vonjivo, ves Semič vidim od tam, vse te božje jaslice... In tja bom zrla, kjer se mlaj svetli...«

Muzika na Krču neskončno opojno ziblje valček. Pari se gibljejo kakor vali, če jih s peskom v potoku zbudiš. Vina šume na mizah; o ljubezni se poje, o vinu se poje. V to omamnost še veter z orehov in jablan šušlja in kosi z mej spremljajo.

»Hej, Olgica,« pozove na cesto Stanislav z odra, »hej, dekle, na eno kôlo pridi!«

Tesno prižema nase plesalko in mežika: »Pridi, pri nas je lepo!«

»Hvala, Stanislav, grem do Lenarta, da pogledam malo po tej dolini.«

»Pridi, Olgica,« vabi Tončka od mize.

»O, si tudi ti tu? Plešeš?«

»Nisem še. Pod večer se zavrtim.«

»Ven boš morala.«

»Pa naj grem! Kar sem v društvu, sem se vzdržala plesa, danes se ne bom; zakaj pa sem dekle! O, prav so mi rekle, naj izstopim, da nisem za njih. Svetnica ne morem biti... Jutri se bom javila...«

Olgica prisede k njeni mizi. Tu sedi še mnogo fantov in deklet, vsi v židani volji. Vsak hip začenjajo novo pesem, novo napitnico; in tako čaše pri tej mizi najbolj zvenè, obrazi najbolj žarè. Vmes še možnarji streljajo, slavaloki v vetru šumijo, muzika zove, ziblje, omamlja.

Olgica se je od poti in sopare užežala in v naglo izlila vase dve čaši črnine. In od takrat poje, poje... In sveti Lenart jo zaman čaka...

Do nje se približje Stanislav.

»Olgica, greš z menoj na valček?« »Ne smem, Stanislav.«

»Kdo pravi, da ne smeš?«

»Moje društvo: Orlica sem.«

»Ne nori! Kdo je gospod tvoje svobode? Ti sama! Glej jo, Tončko! Do zdaj je vzdržala: sedela je tu, kakor da ne zna vstati, zdaj ne more z odra. A, svoboda, svoboda... Greš, dekle, a?«

»Hvala, domov grem; čuješ, kako meljejo oblaki in krokar je letel. Strah me je...«

»Pa te bom spremil.«

»Tudi za to hvala! Če mi je neprijetno sami, me spremlja le moj fant; tu ga ni, zato grem sama...«

»Mhà, mhà! Vidim, dekle, iz stare šole si: v jarem siliš, preden ti ga mož na vrat obesi. In potlej, ko ga nosiš, ga ne snameš do groba. Ej, v smetèh so danes ti nazori. Danes je žena mlada in močna: zdrobila je ta jarem, ki jo je žulil do dvatisoč let — in zaklicala v svet: Svobodna ljubezen, to je moja dota... Če se nasitim prvega moža, grem naprej; svet jih ima kakor senožet trav...«

Kakor da čita iz knjige. Morda je že stokrat deklamoval iste besede. Svoje življenje je ž njimi opravičil, črva v srcu je pohodil. In to je bilo njemu dosti.

Olgici so bile te besede tuje, nelepe. Saj je sama imela nekoč prazno srce, ko je po svetu iskala ljubezni. In ve, da evanglij o svobodni ljubezni bridko laže. Le ena ljubezen nosi srečo: ona, ki je zvesta do groba. Vsaka

druga je laž, je žalost, je smrt. To Olgica ve, zato jo bolé trde besede žandarja Stanislava.

On pa naprej momlja: »Ej, jarem, jarem...«

»Tak jarem nosi blagoslov. Bog ga je prekrižal.«

»Čujem mnogokrat ta blagoslov skozi okno: kletev in jok...«

»To je le tam, kjer so Bogu zaprli vrata v hišo. Tam ni miru, ni sreče, ni blagoslova. Povsod drugod sije solnce v hišo podnevi in ponoči.«

Mislila je na svojo mladost, na očeta pijanca. Mislila na trdega trgovca jureta in na vse gospodarje, ki niso molili. Da, tam ni bilo Boga, zato večni vik in psovka...«

Stanislav zadnjo modrost izpove: »Že sem rekel: iz stare šole si. In veruješ kakor otroci...«

»Blagor jim! Nebeško kraljestvo jih čaka.«

Od Smuka se prelomi strašen grom: iz črnega oblaka, ki strmi nad cerkvico kakor steber. Ozračje nad dolino se stresa, poka, hrope; sito je sopare in ognja — in melje v njem, kakor da se kamenje ruši.

»Joj, trije krokarji lete, trije črni...« Olgica drhti.

»Da, zdaj merijo zemljo, po kateri bodo sipali točo. Pa ravno nad župnikovim trsjem. E, on jim bo vrat zavil...«

Ta čas je Števo spel proti Krču. Poslovil se je od novomašnika in svatov in šel. Saj je bila nova maša ena sama srečna pesem, en sam kratki sen; in malokdo jo je tako doživel kakor Števo: »Na istem tnalu sva rasla, danes pa je Boga na roke prizval. Boga iz nebes! onega Velikega, ki živi le v srcu, oko ga ne vidi, uho ga ne čuje. Bogi je k njemu v vas prišel. In midva sva skupaj v šolo in na pašo šla. Stokrat. K meni pa ni Boga in ga ne bo. Moje roke so blatne, pa naj jih umivam vse dni in noči... E, jaz pa imam Olgico, e, jaz pa imam zvesto deklico...« O, saj je bila nova maša pesem, ali Števo ni več slišal. Stožilo se mu je in neskončno je zaželel z Olgico besede. Samo da ji roko stisne, da jo v oči pogleda in ji reče: »Dekle, kako te rad imam. Duša mi je žalostna bila brez tebe...«

Vstal je, poslovil se in šel.

Vso pot je mislil:

»V Semiču je, na klopici sedi pred trgovino. Izenadim jo: skozi girlando se sklonim do njenega obličja, z rokami ji pokrijem oči in tuje vprašam: 'Kdo je?'

„Medved,“ bo vrnila.

„Pa čigav?‘

„Moj.‘

In potlej jo poljubim skozi prste...«

Pride v Semič. Klop pred trgovino je prazna. Od Krča se razlega vesela polka. Nekaj mrzlega ga je kljunilo v srce.

»Krč! E, pa ona ni tam! Naprej je šla. Brez mene ne gre nikamor...«

Korak je oživel, srce je nemirno udarjalo. Pred njim stoji Krč in oder in veseli ljudje. Svetel blisk je šinil, težak grom se razlil. Števo vidi Olgico ob plotu, s Stanislavom se razgovarja... Ona ga ne spazi.

»Tako! Moja zvesta!«

Na njegove prsi se je zrušil Smuk. Kača se mu je ovila okoli srca, vlažna, mrzla kača. Vedno bolj se je prižemala, dušila ga in nazadnje je ostro usekala vanj.

»Da je s hudičem, nič ne bi rekel; ker je s tem žandarjem — končano je med nama. Tu je vino, tu je ples, tu je žandar Stanislav, tu je Olgica... Jaz pa, njen fant, bi šel v smrt za njeno zvesto ljubezen, jaz, tepec...«

Mraz šumi v vetru. Prav pri tleh. Drevje zamolklo ječi. Ptiči so zbežali, kokoši se poskrile. Vse je čakalo, vse trepetalo. Takrat zatuli oblak, pretrga se na dvoje in usipljejo se mrzle, ledene zvezdice.

»O, le sekaj, tolči, ruši! Vse trte prelomi, hiše zapali! Za mene se je svet udrl, ne stojim več na zemlji, v močvaro se pogrezam. Še za druge naj se!«

»Videla sem ga: novomašnik je letel nad Smukom, preletel rebri in venomer klical: siplji, siplji! Iz talarja mu je vrela kakor iz tisoč vreč... In zdaj imamo,« je vikala bajtarica Kata skozi vasi; imela pa ni niti ene trte...

(Dalje prih.)

Mira:

Kot breza . . .

*Kot breza, ki v daljavo hrepeni
in nepremičnost svojo obžaluje,
je duša moja: z žejnimi očmi
sledí oblaku, ki na vzhod potuje.*

*Vsa v solzah kličem mu: Oblak, postoj!
Nad mojo žalost sklóni se za hip! —
Oblak gre dalje — in odnaša soj — — —
Ni mar mu bednega srca utrip.*

V. Almin:

Višave.

Tam valovi pobočje in se razprostira v plan, ki se temni v gozd in pada v dol. Pobočje valuje od vzhoda na zahod, pod njim pa so se skrile vasi, da jim je dobro v zavetju. V ilovnatu zemljo so se zarezali kolovozi, ki se izgublajo v borove in bukovke gozdove.

Solnce poljublja otrplo trsje in goricah in drevje, diha v grudje polj, da bi priklicalo od povsod življenje. In se bo pognal pomladanski val iz osrčja zemlje pod nebo in zagrnil polja in trate v zeleno. Solnce budi v življenje sokove, da bodo zaplali in bo vse prečudno oživelo...

Tedaj bo prišel človek — zastrmel bo nad utripanjem življenja okrog sebe in se vzbudil.

Po klancu sta šla Asta in Milan. Iz trpkosti zemlje pred pomladjo jima je vel hlad v srce.

— Med temi ljudmi sem kakor v zapuščenem gozdu. Pa še tam bi živila svobodneje, ker so drevesa dobra... Ko sem prišla v vašo vas za učiteljico, so me novi tovariši s tovarišico takoj vzeli v svojo šolo. Kar tekmovali so med seboj, kateri bi mi lepše orisal življenje, ki me čaka med njimi...

— In so te kmalu vpeljali v svoje življenje?

— Prekmalu. Sproti so mi razlagali, kaj vse moram opustiti, česar sem se morda navadila in česa se moram navaditi med njimi —

— In kako potem?

— Prvi večer so mi v gostilni razlagali, kako nespametno je, brigati se za druge, če nam ti ne morejo koristiti. Učitelji se sicer moramo ubijati z otroki in privoščiti včasih komu dobro besedo, a to naj bo vse mimogrede. Radi kruha. Kdor je pameten, ta bo skrbel, da bo užil čim več trenutkov v slični družbi. Briga nas vse drugo po svetu, da le imamo čim manj skrbi in kar največ uživanja —

V goricah sta se ustavila in se razgledala. Ravnina se je širila pod njima, v dalji so gore zapirale svet. Šla sta čez plan proti smrečju.

— In ti si se kmalu vdala udobnosti njih življenja?

— V začetku sem hodila molče z njimi. Včasih sem se brezskrbno zasmejala z njimi v noč; ko sem pa bila sama, tedaj se je budilo v meni... Iz ust teh ljudi nisem čula niti ene svetle besede, videla nisem niti enega radostnega pogleda. Začela sem se jim izogibati; prišli so nad mene in tedaj sem jim vrgla v obraz, kar sem skrivala v sebi —. Zdaj sem sama, a zdi se mi ta samota manj strašna kot prejšnja.

— Misliš, da si res sama? Ali ne veš, da jih je nešteto, ki so skriti in bogati v sebi in so se uprli kakor ti?

— Ko si prišel ti domov, sem začutila kakor odrešenje. Nisem te poznala prej v dušo, a zdaj čutim bližino najinih duš in tvojo pomoč. Danes sem močna, ne strašim se samote, ker vem, da mi duša v njej raste in raste...

Njuni duši sta zažvelji v nov svet, našli sta se v daljnih višavah. Strnili sta se v plamen, ki se je boril z vetrom in rasel v neskončnost. Iz srčnih globin je vzklikla neznan moč, ki bi se borila z vsem naokrog in ki bi se zanesla v višave.

Pod večer sta se vračala Asta in Milan proti vasi. Doživljala sta, kaj je človek človeku in šla z radostjo novim dnevom naproti — —

Večer ju je zavil v svoj plašč.

Narcissus:

V kraljestvu kraljice gorenjskih planin.

Srečne ste, drage Vigrednice, ker se vam »Vigred« povrne vsak mesec, dočim se nam drugim vsako leto samo enkrat. Vigred, doba cvetja in vonja, doba mladosti, lepote in veselja. Samo ena je pomlad v letu in samo ena v našem življenju, zato jo moramo preživeti tako, da se je bomo vedno z veseljem spominjali.

Ker ljubite cvetje in petje in imate smisel za lepoto, ker ste tudi same rade lepe, vam hočem povedati nekaj o lepoti naše divne Gorenjske, dežele, ki daleč slovi, ter o njenem najlepšem čaru, gorenjskih planinah, predvsem pa o kraljici gorenjskih gora, cvetni Golici.

Upam, da vam je že kolikortoliko znana ta gora, če ne v naravi, pa iz Vigredine povesti »Iz življenja v življenje«, in iz Domoljubove povesti »V goliških plazovih«. V teh dveh povestih nam je pisatelj tako živo predočil življenje gorjancev, grozo goliških plazov, skrivnost njenih gozdov in krasoto livad, posutih z belimi narcisami. »Slovenčeve« in »Domoljubove« slike so vodile tako obširno reklamo za Golico in njene zanimivosti, da ga menda ni čitatelja in čitateljice, ki bi ne zahrepenel, ogledati si enkrat po pokrajino.

Kje pa je prav za prav ta Golica? Severno od Jesenic, zahodno od Stola, po njenem vrhu teče meja med Jugoslavijo in Avstrijo. Znamenita je zaradi dehtečih narcis, ki spomladi pokrivajo njeno pobočje, najbolj pa zaradi prekrasnega razgleda na Koroško, kajti v tem oziru se ne more kosati z njo nobena gora v Karavankah.

Pa se podajmo k njej v vas! Nekega lepega nedeljskega jutra, koncem meseca maja ali v začetku junija, najbolj primerno na binkoštni ponedeljek, se odpravimo z vlakom na Jesenice. Srečavamo bistro hčer gorenjskih planin, deročo Savo, izza roba nas pozdravlja zvonik cerkve Marije Pomagaj na Brezjah. V Radovljici se nam prikaže kralj gorenjskih gorskih velikanov, Triglav, v vsem svojem veličastvu, na levo nam kaže Jelovica svoj Babji zob, na desno skrbno čuva Blejski grad pod seboj Slovenije, večno lepo Blejsko jezero s cerviko Jezerske Kraljice. Pozdravljajo nas Karavanke, v katerih vrsti stoji Golica, ki nas prijazno vabi k sebi v vas. Tu je brezdvomno najlepši del vožnje in kar sama od sebe plane iz naših grl pesem:

Pozdravljam Te gorenjska stran...

kajti nikjer tako živo ne občutiš njenega pomena kot ravno tu. — Jesenice. Iz vlaka se vsuje velika tropa turistov in turistinj, goliških romarjev. Z energično živahnostjo hiti proti izhodu in dalje po cesti skozi Jesenice, da se čimprej oprosti tega skoro vele mestnega vrvenja in tega od dima lokomotiv in tovarn okuženega ozračja. Ven iz dolinske ničmurnosti, kvišku v neoskrunjeno gorsko naravo! Tudi mi se pridružimo tej procesiji, ki nam je najboljši vodnik. Samo veselje jiš spremlja in sama radost sije z njihovih obrazov. Zavijmo na desno, pustimo za seboj zadnje

jeseniške hiše in jo udarimo v klanec, ki je dolg štiri ure in se neha šele na vrhu Golice. Pri prvem ovinku, kjer je klopica in križ, se nam prikažejo Karavanke. Tu je marsikdo mnenja, da se vidi tudi Golica, toda ta je zaenkrat še skrita, vidijo se pač njeni sosedni vrhovi: Petelin, Rožica in Baba. Še nekaj ovinkov oberemo ob bregovih, poraščenih z bujnim zelenjem, ki se klanja na pot. V planinski vasi Prihodi se izmota iz drevja pred nami Golica s Kadilnikovo kočo na vrhu. Z vzklikom jo pozdravimo in v nas se zbudi hrepenenje, da bi že bili skoro na vrhu. Toda preden ga bomo dosegli, bo treba še dokaj krevsanja, potnih kapljic in sape. Na travnikih ob cesti z bujno travo in cvetjem se nam klanjajo v pozdrav prve narcise. Samotni mecesni in karakteristični jeseni dajejo pokrajini jako prijazno lice. Na nasprotni strani doline Jesenice se solnči iz povesti »Iz življenja v življenje« znani Plavški rovt, kjer je kraljevala in trpela gospodarica Žerjavine — Jerica. Vsak hip nov prizor. Čez nekaj časa se nam prikaže goriska vas Planina - Sv. Križ s farno cerkvijo. V povesti »V goliških plazovih« označena Dobrača, bivališče junakinje te povesti — Hribarjeve Cilke. Vas leži v prijazni dolinici. Krog in krog travniki in gozdovi, livade in senožeti. Nad vsem tem pa kraljuje ponosna kraljica Golica, s krono (Kadilnikovo kočo) na glavi, odeta z zelenim pobočjem, opasana s temnimi gozdovi in obdana z vencem belih narcis. In dvorijo ji njeni podložniki in podložnice Adamičeva Golica, Kočna, Petelin, Rožica, Dovška Baba. — Pravcati planinski raj!

Pozdravljajo nas rože na oknih, ko hitimo skoz vas in turist naslikan na Kopišarjevi gostilni (pri Lipovšku) nas vljudno vabi v njeno notranjost. Toda ne moremo se odzvati njegovemu vabilu, ker se nam mudi naprej v sinje višave. Sprejme nas senčnata bukovina v svoje okrilje in deroča Jesenica prepeva skrivnostno pesem o lepoti stvarstva božjega. Pri razpotju ob »Karlovem rovu« si malo odpočijemo in ogledamo zapuščen in zasut rudokop. Uberemo jo navzgor po gozdu po strmi kolovozni poti in pridemo na amfiteatralično senožet Brdo. Še kake pol ure krevsanja po gozdu navzgor, pustimo goščo za seboj, in že smo »v goliških plazovih«, kjer se je svojčas odigravala v »Domoljubu« opisana tragedija. Nad sabo na robu zagledamo Spodnjo kočo na Golici in kmalu smo pri njej. Od te je že dokaj lep razgled. Še po par ovinkih in po strmem travnatem pobočju in iz tal pred nami zraste Kadilnikova kočica. Na cilju smo! Prva naša pot je tja na rob in pred nami se prikaže Koroška v vsej svoji lepoti. Oj, tužni Korotan! zakličemo in strmimo nad vso to krasoto. Tik pod nami Rožna dolina, preprežena z belimi cestami, posuta z vasmii in belimi cerkvicami in vijugasto Dravo. Proti severu se prikazuje izza gričev Vrbsko jezero, proti vzhodu od tega skupina rjavih hiš mesta Celovca z visokim stolpom. Proti zahodu od Vrbskega jezera, Baško jezero, za njim Beljak, proti severu Gerlica, proti zahodu Dobrač. V duhu pošljemo pozdrave našim zasužnjenim bratom in sestram. Naš pogled plove tja v daljavo, kjer se blišče v ledene oklepe okovane Visoke Ture na koroško solnograški meji. Preko severnoštajerskih planin obišče Obir in Kamniške planine, se malo pomudi pri našem Storžiču, raz tega hiti po gorenjski ravnini proti Kranju in Ljubljani, odpočije na Šmarjetni gori, poroma na Sv. Jošt, obišče velikana selške doline Krekovo goru — Ratiivec. Okoplje se v Blejskem jezeru in gre dramit »snežnikov Kranjskih siv'ga poglavarja« očaka Triglava, ki spi še zimsko spanje, odet v belo zimsko odejo. Ga bo že predramilo julijsko solnce! Dalje gre pomilovat ujetnika Mangarta, ki zdihuje pod italijanskim jarmom in ogleduje svoj objokani obraz v Mangrtskih jezerih pod seboj. Slednjič še pokramlja naš pogled z Goličinimi sosedi in sosedami: Kepo, Dovško Babo, Petelinom, Rožico, Adamičevo Golico, Kočno, Bevščico, Vajnašem in Stolom in se vrne nazaj v planinski raj k sv. Križu.

Kakor bi bili breztelesna bitja se nam zdi, rešeni vseh dolinskih spon; vse skrbi in težave smo pustili v dolini. Tu je doma veselje, mir in lepota! Toda mrzli sever, ki krepko piha čez vrh nas prepriča, da smo še navezani na breme telesa.

Skoro nam hoče pretresti ude, zato smuknemo v Kadilnikovo kočo, kjer vlada živahno razpoloženje. Notri se okrepčamo z gorkim čajem, se ovekovečimo v spominski knjigi, pišemo nekaj razglednic našim bratom in sestram v dolino in nanje pritisnemno žige kot spomin na naš obisk koč. Ko uredimo svoje notranje in zunanje zadeve, odrinemo ven v naravo, kjer se lahko okepamo, če se nam ljubi, ker je pod vrhom še velik zamet snega. Še malo na razgled na Koroško, potem pa jo uberemo navzdol proti Spodnji koči. Od te pa po poti pod Golicami proti sedlu Suha. Ko pridemo skoz bukov gozdič, se nam prikaže strma livada posuta z milijoni cvetov narcis. Oddaleč je videti, kakor bi bila pokrita s snegom. Krasen prizor! Vetrič se poiigrava s cvetovi in ozračje napolnjuje opojni vonj dehtečih narcis, ki ga hlastno vdihavamo. Ko naberemo nekaj tega cvetja, najrajši v popkih, ki se medpotoma razcveto, jo mahujemo proti sedlu Suha, kjer še enkrat pogledamo v tužni Korotan, se poslovimo od njega in po bukovju in travnikih ter kameniti poti odhitimo navzdol. Pri Kopišarju se pokrepčamo, se malo pozabavamo in oddahnemo. Vzamemo slovo od tega planinskega raja in se med petjem vrnemo po gladki cesti na Jesenice, odkoder nas odpelje železni konj proti domu, s tisočeriimi krasnimi spomini v srcu, ki nam jih je utisnila kraljica Golica. In naša duša poje hvalo Stvarniku, ki nam je pripravil toliko lepote in užitka, za naše po večni in neminljivi Lepoti hrepeneče duše.

Miriam:

Mladost.

Dekliška duša išče cvetja in rož, pesmi in ljubezni.

Veliko je njeno srce, — željno in žejno. A kadar je polno utešenih želja, prekipeva od sreče in lahke mladosti.

Včasih se zgodi, da upijani nenadna sreča brezskrbno mladost. — Toda žal: omočična pijanost izhlapi, pesem, komaj zapeta, izzoveni in duša zazre praznino...

Bolestno unira vse mehko in svetlo, in vse radostne sanje mladosti beže, beže! ... So kakor svečenik, postavljen pred žrtvenik brez keliha in rož.

Brat Nardžič:

Dekle z zagonetkami v očeh.

(Nadaljevanje.)

VI.

Takrat se je pa že kovala Daničina usoda še v drugi kovačnici — v razburkanem srcu gospe Ivanke.

Ko sta bila odšla Danica in misijonar, je začutila Ivanka v sebi zgolj neizmerno tesnobo osamelost. Kmalu so se temu prvemu občutku pridružila še druga čustva, tako mešana in neznana, da lastnica težkega srca sama ni mogla razbrati, odkod so in zakaj.

Občutje osamelosti bi se dalo dosti lahko razložiti. Gospa Ivanka je imela pri svojih tridesetih letih še zelo mlado srce. Dvanajst let je že bila omožena in imela je hčerko, enajst let staro. Mož ji je bil po cele dneve na delu, hčerka v šoli. Še med počitnicami je zahajala k pouku klavirja, da je bila Ivanka zelo mnogo sama. Le ob večerih se je mogla porazveseliti v družbi moža in hčerke, ki je že prilično dobro igrala klavir.

Daničin prihod v hišo je prinesel v njeno življenje prijetno izpremembo. Živahna in lepa deklica ji je kar brž prirasla na srce. Že po nekaj dnevih je ni več smatrala za tujko ali gosta, postala ji je domoča kot lastna hčerka. Največjo tajnost srca bi bila pripravljena deliti z njo. Skupno sta opravljali hišne posle, skupno brali povesti, skupno pletli in vezli ročna dela, skupno — peli.

Da, peli! Danica je trdila, da so se ji vrnili časi, kakor z mamu v Trstu. Gospa Ivanka je imela alt, zelo podoben altu rajne mame. In bila je ponosna nanj. Čudno sladko ji je bilo, ko se je njen glas tako lepo prilagal Daničinemu. K temu je prišel še občutek materinskega ponosa na malo hčerko, ki je že mnogo lepih pesmi spremljala pevkama na klavir.

Dosti razloga, da je misel na ločitev od Danice povzročala Ivank težko srce.

Toda to čuvstvo ni bilo edino, ki je pretresalo Ivankino notranjost. Posvetna kot je bila, je z nezaupnostjo spremljala misijonarjev trud za Danico. Ne da bi ne imela vere. Ne da bi bila nasprotnica cerkve. Tega bi nihče ne mogel trditi o njej. Ali bila je ena tistih mnogih, v Ameriko priseljenih žen, ki so se versko zanemarile, ne da bi same vedele, kedaj in zakaj. Njen mož je bil tak, morda še za spoznanje bolj odtujen cerkvi in versko brezbrizen, pa se je polagoma tudi sama uravnala po njem. Občevala je večinoma z ljudmi, ki so bili prilično istega duha in že dalje časa ni bilo več v njej sledu tistega, kar imenujemo: čutiti s Cerkvijo.

Tako tedaj ni bilo po njenem okusu, da bi Danica, ljubljena njenega srca, študirala v zavodu, ki ga oskrbujejo sestre. Tam mora vladati najhujša ozkosrčnost. In poleg tega še ta misijonarjev mogočni vpliv na Danico, ki se mu deklica ne bo mogla odtegniti, če mu bo res uspelo, da bo toliko storil zanjo.

Sirota! Tako mlada, tako zalega obraza in življenja željnega srca — pa med nune! Ali je sploh treba, da študira? In če že študira, čemu ravno v takem zavodu?

In dalje? Kako se je izrazil misijonar ob slovesu? Saj je Danica lahko toliko moja kot vaša! Te besede so jo grizle globoko v srcu, čeprav se sprva niti ni zavedala, kaj jo najbolj boli.

Sploh je drznost, da se misijonar tako izraža! Ne da bi ravno kaj sodila — drugače je izvrsten človek. Vendar, kako hitro si je prilastil nekako pravico do Danice! Nekoliko preveč domišljav je pa le. Ali ni deklica njej z vsem bitjem naklonjena in — končno — ali ni ona storila doslej zanjo dosti več nego gospod Vinko?

Bolj ko je razglabljala, bolj jo je grizlo v globini duše. Vedno jasneje je čula misijonarjeve besede: toliko moja kot vaša! In če bi bila gospa Ivanka zmožna in vajena, pod drobnogledom preiskovati obisti lastnih čuvstev, bi si morala priznati eno: iz vsega zamotanega klopčiča mešanih čuvstev se je še isti večer čisto določno izmotala ena nitka, sprva tanka in fina, pa stalno naraščajoča v debel motvoz. In bila je ta nitka nestrpna ljubosumnost, ki se ni tikala toliko Danice ko gospoda Vinkota. Da bi morala biti kedaj Danica njemu bolj hvaležna nego njej, gospej Ivanki — ne, tega nikoli!

To občutje je prevzelo vse njeno bitje in duša ji je tkala in tkala... In vmes je neprestano kot boleč refren zoperne pesmi odjekalo od nekod: toliko moja kot vaša — — —

V potrdilo, da je pravica ž njo, ji je zopet in zopet zagorel na čelu Daničin poljub in zvonko ji je udarjalo na ušesa:

»Tvoja, vsa tvoja, Ivanka!«

* * *

Četrty dan Daničinega bivanja v zavodu Marijinega groba je prejel gospod Vinko od tam dvoje pisem. Prvo od sestre Fidelis, drugo od Danice.

Sestra je pisala:

»Vse v najlepšem teku. Sestra Serafina je preizkusila Danico in se o njeni nadarjenosti kar najbolj pohvalno izrekla. Pravi, da ji bo v prav posebno veselje, ako dobi deklico v šolo. Prepričana je, da bo Danica ena

najboljših njenih gojenk. Naj mimogrede omenim, da je iz njene šole izšla že cela vrsta pevk, ki so danes prave zvezde na glasbenem nebu . . .

Tudi sestra Anita je s svoje strani zadovoljna z uspehom. Ako bo Danica imela tudi toliko vztrajnosti pri učenju, kot kaže dobre volje in ljubke preprosti, bo brez posebnih težav dopolnila, kar manjka v njeni izobrazbi.

Prosila bi Vas pa, prečastiti, da nam dovolite deklico še dva ali tri dni pridržati. Zelo se nam je priljubila in sedaj o počitnicah imamo toliko prostora. Poleg tega jo želimo predstaviti naši vrhovni predstojnici, ki se bo te dni ustavila pri nas. Če se mi posreči, njo samo zainteresirati za Vašo siroto, bodo najbrž tudi vse materialne skrbi odpadle. Bog daj!

Danica mi je dejala, da se z vsem strinja, kar boste Vi mislili, da je prav. Čakala bo na Vas, da pridete ponjo. Ali Vas smemo torej šele po kakih treh dneh pričakovati, da nam odvedete — upam, da ne za dolgo — našega slavčka?«

Zelo zadovoljen je misijonar odložil pismo in se v srcu toplo zahvaljeval blagi sestri. Posegel je po drugem pismu in ga razgrnil. Danica je pisala:

»Predragi oče!

Dovolite mi, da Vas imenujem tako. Najprej Vam sporočim, da sem zelo zadovoljna in mi je povsem dobro.

Nikoli se Vam ne bom mogla dosti zahvaliti, kakor zahtevajo Vaše zasluge zame. Vendar prosim, dovolite mi, ubogi sirotici, da se Vam iz vsega srca zahvalim za vse dobro, kar ste mi storili.

Najiskrenejše Vas pozdravlja

prevdana

Danica.«

Ko je misijonar bral to kratko, pa tako iskreno pismo, mu je postalo toplo pri srcu in mehko občutje ga je prevzelo. Ni se toliko menil za dobrodejni izraz hvaležnosti, ki ga je znala deklica vdihniti kratkemu pismu, pač pa mu je oko in srce obviselo na besedah: ubogi sirotici . . .

Res, gospod Vinko ni poznal pomena teh besed iz lastnega doživetja. Tam daleč za morjem sta še bili krepko življenje ljubeči srci njegove matere in očeta. Sestre in bratje, ki jih je bila cela vrsta, so mu pogosto pošiljali v tujo deželo dolga pisma, polna zagotovil, da neprestano mislijo nanj in v duhu spremljajo njegova pota v daljnem svetu. Samo po sebi mu je bilo umevno, da bo po nekoliko letih, ko bo dovršena njegova naloga v tujini, zopet krepko stisnil roko vsem svojim dragim in občutil vso milino snidenja po tako dolgi ločitvi. Kaj se pravi, biti sirota — ne, tega ni vedel iz lastne skušnje.

Vendar je imel zelo močno razvit čut za umevanje tega, kar imenujemo osamelost, sirotnost. Morda mu je ravno njegova sreča, ki jo je s hvaležnostjo do Boga užival ob mislih na svoji drage, ta čut še izbistrila. Že v nežni mladosti si ni mogel misliti bolj ginljivega branja, nego povestice o otrocih brez očeta in matere. In pozneje, ko je dozorel v moža, ga je žalostna usoda sirot, ki jih je srečeval v življenju, včasih dvignila do skoraj junaških činov.

Danica! Uboga drobna stvarca! Nehote se je menda izdala, kako čuti globoko v srcu, da je — uboga sirotica! Davno se mu je že zdelo, da ne more drugače biti in na tihem je občudoval njeno vedrost, s katero je zatirala v sebi bridka čuvstva. Čeprav mu je bila včasih marsikatera poteza v njenem značaju prava zagonetka, v tem hipu se mu je zdelo, da so razvezani vsi vozli. Boj je v njeni duši, boj z bridko usodo življenja, in ta boj valovi navzgor in navzdol, da sirota včasih sama sebe ne pozna. S krepko voljo

skuša prikriti okolici svojo resnično notranjost, ki se brez dvojbe pogosto topi v tugi in jadu, zato udari ob raznih prilikah na dan nasprotna narava, ki se zdi tako tuja, tako čudno neubrana.

V teh dneh, tam v mirnem pristanu zavoda, je zopet enkrat našla samo sebe. In zdi se ji, da je srečala dušo, ki jo razume, ki se ji more pokazati v nezabrisani podobi. Tako je prišlo, da je zapisala besede, ki jih enakih ni nikoli rabila v ustnem razgovoru: uboga sirotica — — —

Spoštljivo je zganil Daničino pismo in ga spravil v predalnik. In srce mu je govorilo: Danica, sestra, Bog bo dal, da ne boš preveč čutila svoje sirotnosti, in jaz ti ostanem brat, velik, močan — — —

Prevzelo ga je občutje, da ni več tako sam v mrzlem tujem svetu, da mu ljubeče roke njegovih sester, ki se mu v duhu prožijo v pozdrav preko oceana, niso več tako nedosegljive. Saj mu je bila dana tu sestra njegovih sester, ki lahko s prav tako nežnim bratovskim čuvstvom pomisli nanjo, kakor na one tam — daleč, daleč — — —

(Dalje prih.)

Franjo Neubauer:

Sam.

*Vrt je poln cvetočih rož,
mimo spě zamišljen mož.*

*V vrt bi krasni štopil rad,
rože trgat, cvetje brat.*

*Ali mu napis pové:
»Trgati nihčè ne smé!«*

*Žalosten hiti naprej,
ptičke pójejo mu z vej.*

*Eno sámo rad bi vjel,
v kletki jo gojil vesel.*

*Ali ptičic roj boječ
odleti, ne poje več.*

*Sam brez ptičic in brez rož
v svet molčé koraka mož.*

O. S.:

Moda.

Praška akademija je razglasila odredbe, da bo izključena vsaka slušateljica, ki bi imela obleko brez rokavov, ali pa samo dokolensko krilo, ali če bi pod vratom ne bila zaprta.

Mestna uprava v Pragi zahteva, da morajo imeti postrežnice in natakariče po gostilnah in kavarnah črno obleko brez izrezka pod vratom, rokavi morajo segati do zapestnega členka.

Na Nizozemskem je železniško ravnateljstvo razglasilo: »Žensko uradništvo naj ima obleko, ki je preprosta, neprozorna, pod vratom zapeta in ki sega do zapestnega členka.«

V Italiji je v tovarnah zapovedano, da morajo ženska krila segati čez kolena in rokavi vsaj do komolcev.

Goriški nadškof dr. Frančišek Sedej je izdal pred enim letom (19. sept. 1928) za svojo škofijo sledeče predpise glede mode v cerkvi in zunaj cerkve:

1. Ženska imej v cerkvi glavo pokrito.
2. Obleka bodi do vratu zaprta.
3. Rokavi naj segajo čez komolec, vsaj do srede lakti.
4. Krilo naj sega čez koleno, vsaj za eno ped.
5. Nogavice naj ne posnemajo barve kože in naj ne bodo prozorne.
6. Obleka, ki oblike telesa bolj kaže kakor zakriva, ni dostojna.

Ta ali ona bo mogoče rekla: Kaj vero in cerkev briga moda? Res, dokler je moda spodobna, vere nič ne briga. Brž pa, ko postane moda nedostojna, pohujšljiva, potem ona briga vero in cerkev.

»Vigred« zastopa katoliška načela, in bi zanemarjala svojo dolžnost, če bi o tem ne izpregovorila odločne, načelne besede.

Katoliška načela ostanejo vekomaj veljavna. Moda se spreminja. Prosto ji. Brž pa, ko postane moda nedostojna, grešna, se ji postavi nasproti katoliško načelo in ji pravi: »Ni dovoljeno! Božja zapoved do prepoveduje!« Prava katoličanka bo poslušala glas vere in ne bo sledila nespodobni modi. To je njena vestna dolžnost. Če dela drugače, greši. Katekizem našteva med grehi, ki napeljujejo v nečistost, tudi »nespodobnost v obleki«.

Oni, ki uvajajo nove mode, se bore malo, oziroma sploh nič ne brigajo za to, ali je moda v soglasju z božjo zapovedjo ali ne. Ali ni torej nad vse lahkomišljeno, da, obsodbe vredno, če katoliško ženstvo slepo drvi za modo, iznajdeno in izmišljeno pogosto od ljudi, ki sta jim vera in božja zapoved deveta briga? Katoliška žena in dekle se bo najprej vprašala: Ali je ta moda v soglasju z božjo zapovedjo ali ne? In če ni, bo zavrгла tako modo. To je krščanski značaj, to je samostojna katoliška vest.

In zakaj ni vsaka moda dobra in dovoljena? Zato, ker ne živimo več v paradizu. V človeku je hudo poželjenje. To je posledica izvirnega greha. Toda, kaj se oni, ki uvajajo nove mode, brigajo za izvirni greh in njegove posledice! A katoliška žena, katoliško dekle se briga za to in se mora brigati za to, če naj bo to res katoliška žena in dekle.

Zakaj torej škofje nastopajo proti prekratim, pretesnim, prozornim, izrezanim oblekam, proti oblekam brez rokavov? Zato, ker ženske niso same na svetu. Ker taka obleka v moškem draži poželjivost in je na ta način ženska moškemu v pohujšanje. Vsaka v resnici katoliška ženska bo obsodila in zavrгла modo, ki je moškim v pohujšanje. In če tega ne stori, potem ne zasluži, da se imenuje katoliška žena in dekle. Neki ugleden nemški pisatelj imenuje nespodobno in pohujšljivo oblečene žene in dekleta: »Verächterinnen der weiblichen Würde«, zaničevalke ženske časti.

Že Saomon govori v svojih pregovorih o »ženski, nesramno oblečeni, pripravljene loviti duše« (Preg. 7, 10). Pohujšljivo oblečene ženske lovijo duše moških z grehom. Taka ženska, namesto da bi moža dvigala, mu je nastava v greh!

Pri preroku Izaiju je Bog napovedal strašno kazen zaradi modnih grehov Izraelk. Najboljši možje bodo popadali v vojni, ostali pa bodo odvedeni v sužnost. Napoved se je uresničila. Danes zopet, bolj ko kdaj poprej, izzivajo modni grehi pohujšljivo oblečenih žensk jezo božjo nad vse ljudstvo. Katera žena in dekle, če to pomisli, bo še tako brezvestna in lahkomišljena, da bo še slepo drvela za nespodobno modo?

Zatorej: Katoliške žene in dekleta, v boj proti nespodobni, pohujšljivi modi!

Zvonka:

Pesem goriške Slovenke.

*O ti vsevedni, dobri Bog,
z a k a j nam bedno ljudstvo gine?!
In kdaj ustaviš bolni jok,
obrišeš solze domovine?!*

*Otmi in reši narod moj,
povrni lepše mu življenje!
naj spet pozdravi praznik svoj
nedelje velike — vstajenje!*

Poravnajte naročnino!

OD SRCA DO SRCA

(Pomenki z gospo Selmo.)

Odgovori na pisma.

Andra. Tvoja pisava je čimdalje težje čitljiva; »j« in »z« sta si povsem enaka, da se človeku zdi, kakor bi čital kak tuj jezik. Kakor praviš, si čudaška in si menda sama sebi v tem čudaštvu ugajaš, ker nočeš biti drugačna. Ta Tvoja neusmerjenost in neskladnost pa Ti ni v lepoto in ne v korist! Praviš: pride; seveda pride, če sama niti z mezincom ne ganeš, da ne bi prišlo, ali pa morebiti že komaj čakaš, da pride in da moreš biti drugačna kakor drugi ljudje. — Vse drugo, kar pišeš nadalje o raztresenosti, je posledica Tvoje zaljubljenosti v te zgolj zunanje posebnosti. Ko tisto preženeš, bo tudi v tem oziru bolje. — Kar pišeš o molitvi, da nimaš in nimaš časa za to, pa kaže, da ne veš, kaj je molitev. Poglej zopet enkrat v katekizem — vsak katoličan, če ga nima dobesedno v glavi, ga mora imeti v dosegljivi bližini — in tam bo našla tako kratko definicijo: Molitev je pobožno povzdigovanje duha k Bogu. Naš duh je, ki moli; zato nas ne opravičuje od molitve še tako silno delo. Nobeno zunanje delo nam ne zavzame popolnoma našega duha, da ne bi mogli pri tem misliti na Boga. Seveda pa je to dovoljeno le takrat, kadar v resnici ne bi zmogli par minut za jutranjo ali večerno molitev. Tega pa nam nihče — in tudi Ti sama — ne verjame, ker res ni verjetno. Prav pa je, da takoj obzaluješ storjeno napako in prestopek. — Prav tako je Tvoja raztresenost in nestalnost kriva Tvojega nezumevanja pri čitanju. Seveda ne razumeš, če se ne potrudiš za to in že brž odložiš knjigo, da hlasneš po čem drugem. — In čemu razkrivanje in izlivanje srca? Saj to ni neobhodno potrebno. Meni n. pr. se še ni nudila taka prilika in kljub temu — še živim in sem srečna, zelo srečna, ker iščem srečo tam, kjer jo najdem; seveda ne v »prelivanju« čustev. — Vzemim se krepko v roke in si ne dovolim vsega! Ne v dovoljevanju, ampak v odrekanju svojim željam človek raste. Bog!

Pričakovalka. Tvoja vprašanja sem odstopila našemu g. zdravniku. Drugič pa tudi še kaj drugega piši!

Zinka L. Prav lepa Ti hvala za voščila. Ali prideš čez poletje v Slovenijo? Bog Te živi!

Otožni cvet. Hvala Ti za voščila. Seveda je prav, da si prišla k nam! Glede Tvoje zadeve pa mislim, da ni prav nič napačnega, ako si nista po stanu popolnoma enaka. »Poštenost in pridne roke je dražje kot zlate gore.« je rekel Slomšek. Drugo vprašanje pa je, ako boš Ti kos delu na njegovem domu, ker v tej službi nisi tega vajena. Sama ljubezen za zakon ne zadostuje; biti morajo še drug pogoji, da ta ljubezen tudi v zakonu ostane, da je zakon dom sreče in zadovolj-

stva; to pa so: potrebno premoženje, zdravje in enaki nazori. — Premisli sama o vsem tem in s pametjo odločaj, ne samo s srcem. Da si izpremenila službeno mesto, je čisto prav, vsaj lahko v miru premisliš o svoji bodočnosti. Do kakšnega sklepa boš prišla mi pa še poročaj!

Tugomira. Tvoja zadeva spada v zdravniške roke, zato sem za Tebe naprosila našega g. zdravnika za svet. Pozdrav!

Boleslava. Naslov je bil pravi; kakor vidiš, sem prejela Tvoje pismo. Tvoje pripovedovanje, kako si postala trmasta, mi ni novo; saj sama že davno vem, da si. Toda meni je na tem, da trmo odpraviš, da postaneš krotka in blaga. In zakaj to? Da boš lažje nosila svoje težave, ker praviš, da Ti življenje ni rožnato. Napake, ki jih človek opazi v svojem značaju, je treba kratkoma odpraviti in ne govoriti samo o njih in kdo jih je povzročil. Napaka je tu in jaz jo moram odpraviti, to mora biti naš sklep. Volja naša pa mora biti pri tem tako trdna, da nas nihče ne premakne od našega sklepa. V tem oziru vdajati se v voljo božjo, se pravi sam pri sebi popuščati. Kaj misliš, da je to volja božja, da imaš grd značaj? Ne, Tvoja volja je, ker se nočeš potruditi. — Tvoja bolezen je najbrž pri tem mnogo kriva; a ne smeš se tudi od nje pustiti obvladati. Prav, da ne misliš stalno na svojo nesrečo! Misliti pa pač moraš na svojo bodočo srečo, ki si jo moraš priboriti! Že zadnjič sem Ti pisala, da Ti ne bom prigovarjala, da ostani. O tem odločaj sama — po vesti. — Da pa moraš biti podložna, je pa pač usoda vsakega človeka; Ti in jaz in vsakdo mora biti podložen svojim predstojnikom. In če za temi predstojniki vidimo Boga samega, potem pokorščina ni težka. — Sporočil, kako boš ukrenila!

Lipa A. Toliko si mi zopet napisala, da sem morala večkrat prečitati, če ne bi bila že začetek pozabila. — Nobeno uredništvo ne sprejema pisem, ki niso dovolj frankirana. Kaj ima pošta od tega, če ne dostavlja ozir. ne oddaja takih pisem? To vprašanje je povsem odveč. Predpisi, ki so tu, niso zato, da jih državljani prezirajo, ampak, da jih izvršujejo. Toliko bi tudi kot ženska, (čeprav brez političnih pravic), že lahko razumela o državnih napravah. — Razumem Tvojo žalost ob smrti očeta; zdaj moraš pa k mami že večkrat iti, ne samo na dve leti. — Priloženo sem oddala uredništvu in boš tam dobila odgovor. — Piši mi pa le še, kadar imaš čas!

Zaklad življenja. Seveda je prostora tudi za Tebe pri nas. Tvoja pot in Tvoje resno stremljenje za lep značaj, je čisto pravilno. Brez ozira na desno ali levo in kljub vsem ugovorom drugih le kar naprej! — Samo sanjati ne preveč! Življenje niso sanje, ampak resno delo! Pozdrav in še se oglasi!

Zivo srebo. Otroček, moliti, a ne delati, ne gre skupaj! Najprej svojo dolžnost! In nikar ne misli, da bo Bog kar zaradi Tebe čudež naredil! — Kako je bilo pri duhovnih vajah? Piši mi!

Izpolnjena želja. Vidiš, zdaj imaš, kar si želela! Vesela sem s Teboj. Le, če morebiti ni to tako, kakor smo slišali te dni v evangeliju o nadležnem prijatelju? Upam, da ne. Sporoči mi, kako se imaš!

Cvetoča rožica V. Naslov je bil netočen; moje ime je Selma, ne pa urednično ime. Pa sem vseeno dobila Tvoje pismo. Torej tako daleč si? Kaj pa Te je zaneslo na jug? Le pridno prebirajta s prijateljico »Vigred«, da Vama ne bo dolgčas! Pa pridni bodita in večkrat se oglašajta, da se ne pozabimo!

Najden cvet. Ako gledaš vsako stvar le od duhovne strani, Ti ni treba letati pod oblake! Vse, kar je prav! Kontrasti in skrajnosti nikjer niso dobri! — Pravo ime vselej poleg izmišljenega! — Seveda lahko še pišeš!

Sava M. Prav res nisem kriva, če sem bila vzrok Tvojega »cveka«. K drugemu delu, ki je bil v zvezi s tem stavkom v Tvojem pismu, pa prav rada pritrdim. — Povest Tvojega življenja me je prav zanimala. — Čas je pa že, da vse pridige tudi kaj zaležejo; če ne, se boš težko privadila na resno življenje. Ne zdi se mi prav, da vzameš vse od smešne strani. Ne čakaj, da Te šele življenje zmodri! 1 M = 13.50 Din. — Knjiga, ki jo imenuješ, je zelo lepa. — Prosim, da prihodnji izpustiš vse izraze iz svojega pisma, ki bi utegnili koga žaliti!

Prva kresnička. Prav, da pustiš zadevi prosto pot! Čez leto in dan se pokaže, kako in kaj. Moli pa pridno! Ali greš v Prago? Bog živi!

Rina Filde. Zakaj naj bom bolj stroga s Teboj kot z drugimi? Ker si bolj nesrečna, rabiš pač mnogo več dobrote in ljubezni. Varano in zapuščeno, zakaj naj Te zavržem še jaz? Ne bom Te, ker Te nočem in ne smem! Tvojemu trdnemu sklepu: hočem in moram k Njemu, nudim vso svojo pomoč. Prihajaj pogosto k meni da pozabiva pretoklost in skupno hodiva v lepo prihodnost! Bog s Teboj!

Strta in žalostna. Najlažje prebolimo tako izgubo, ako se trudimo z vsem srcem misliti, delati in skrbeti za druge. Zapustiti je treba ozko obzorje, v čigar središču se košati lastni jaz s svojo boljo in nesrečo in prenesti vso svojo skrb na druge, ki jih spoznamo, da potrebujejo naše opore. Ne rečem, da je to lahko. O, ne, ni lahko; težko je in boleče, a vendar nas odvede stran od one, kar nam razjeda spomin. — Glej, draga, toliko prilike imaš za to že zdaj v svoji okolici, a še večje boš imela čez leto. Vsa se posveti svojemu poklicu in lažje boš trpela izgubo! In Bog Ti bo pomagal!

Nagelček. Upam, da si med tem časom že dobila poročilo, ki si ga tako želela. Prav zelo Ti priporočam, da ne pozabiš ure slovesa, ostanesh zvesta dani besedi in mnogo pišeš v tujino, kjer je med tujimi ljudmi in tujih razmerah težko živeti, težko ohraniti zvestobo. Tvoja pisma, polna domačih prelepih spominov bodo kakor lučke v temnem

dolgočasju in domotožju. Vsak dan pa tudi moli za srečno in vese o svidenje.

Zalostna. Tvoje vprašanje smo v našem koticu že večkrat obravnavale. Ali smem? Glej, srcu se ne da ukazovati; toda razum mora biti pri tem merodajen. Kaj pa pravi razum in resen presodek? — Ako v svoji družini stojiš na trdni verski podlagi in Te je to trdno versko prepričanje vodilo v življenje, potem je skoraj neverjetno, da bi sedaj zaradi ene osebe, pa najsi Ti bo še tako draga, zavrgla svoje prepričanje in se vrgla v ono drugo. To pa se v takih slučajih navadno zgodi. Enotnost v mišljenju enotnost v vseh vprašanjih, enotnost v verskem oziru je temelj srečne časnosti in večnosti. — Prijateljico je prav, da imaš. Skušajta druga drugi biti vredni zaupanja! Lep pozdrav!

Slovensko dekle. Tvoje vprašanje je zgolj zdravniška stvar; zato sem jo tja poslala. Drugič pa le še kaj drugega piši! Z doma hočeš? Pa če imaš bolešno mamo? Prej premisli! Dom je le dom, tujina pa je vedno tujina! Pozdrav!

Poletje. Res je čas, da z zadevo prideš na jasno. Raztresenost se pač ne da drugače odpraviti, kakor da se prav resno trudimo baš za nasprotno: za zbranost. Treba pa se je truditi in ne pridemo kar od danes do jutri do uspeha. Poskusi! — Priloženi denar sem oddala v tiskovni sklad. Hvala lepa in lep pozdrav!

Bogomila S. Prav lepa hvala za godovna voščila in srčen pozdrav!

Vsem ostalim prav lep pozdrav in prosim malo potrpljenja. Vsa pisma, poslana po 20. aprilu, pridejo v prihodnji številki na vrsto, ker je zmanjkalo prostora.

ROŽNI DOM

Francka G.:

Junijsko pismo.

Dragi striček! Pred leti sem ti pisala, s kakšnim navdušenjem se v naši vasi širi posvetitev družin Srcu Jezusovemu. Takrat si mi odgovoril nekako posmehljivo in si se skoraj norčeval iz naše pregoreče pobožnosti. Meni je bilo hudo in žalostna sem bila. Žalostna, kakor vselej, kadar kdo nalašč napačno tolmači — recimo: svetovni nazor naše družine: da so nas otroke vzgojili preveč starokopitno in zato ne znamo čustvovati moderneje in napredneje; da smo pobožni le zato, da žanjemo hvalo sosesčine in še mnogo drugega.

Sedaj, ko so skoraj vse družine v naši vasi že izvolile Kristusa za svojega Kralja in zato lažje presojam uspeh te pobožno-

sti, upam, da bom vsaj nekoliko ovrgla tvoje predsodke.

Ti veš, kako naša mama, tvoja sestra, navdse ljubi iskrenost in odkritosrčnost. Skoraj bi se pobahala, da je ti dve lastnosti znala vcepiti tudi v srca svojih otrok in da tudi mi vedno bolj cenimo dragoceno dediščino blage mamice. Pomisli sedaj! Ako obsojamo vsako laž in hinavščino nasproti ljudem, koliko odkritosrčnejše so bile naše prošnje tedaj, ko smo molili: »V naši hiši Ti kraljuj, v svojem Srcu nas združuj!«

Bog kraljuje v naših hišah. Striček, ali pojmuješ to? Naša hiša, pa sosedova, pa najmanjša kočica koncem vasi obsega prestol nebeškega Kralja; mi vsi vedno bivamo v njegovi bližini. Ne misli, da zato hodimo iz sobe v sobo vedno le rahlo in po prstih; da se pogovarjamo le šepetaje in da se z našega vrta nikakor ne sliši vesela pesem in smeh. Baš nasprotno! Brez teh izrodov napačne pobožnosti pri nas hočemo biti in tudi prav lahko izhajamo.

Vse svoje zmožnosti in molitve obračamo v druge namene. Verska mlačnost, katere si se v tujini tako zelo navzel tudi ti, se hoče širiti tudi po naših vaseh. Ali ni dovolj žalostno, da mnoge mlade gospodinje kljub tolikim gospodinjskim šolam in tečajem ne znajo — tako pravijo same — ob velikem delu skuhati dninarjem postnega kosila? In niso več osamljeni slučajji, ko posamezni člani kmetijskih družin nedeljo za nedeljo brez vsakega vzroka opuščajo nedeljsko službo božjo. Pa so pozabili na molitev pred jedjo in po jedi in so preutrujeni za molitev svetega rožnega venca zvečer: le iz umazane lista ali brošure še utegnejo srkati dušne hrane.

Kristus pa le hoče vladati! V vsako hišo, kamor ga ponižno in iskreno povabijo, On pride. Povsod preganja temo in greh in podeljuje nove gorečnosti, da bomo Slovenci še vnaprej verni in pošteni. Kjerkoli še po starem pojmujejo odkritosrčnost in poštenost, tam v vsem izpolnjujejo voljo najvišjega hišnega Gospodarja.

In če bi kje le z ustnicami brbljali povsotilno molitev? Gotovo se še spominjaš,

kako veselo cveto rdeči nageljčki na naših oknih? V juniju jih povežemo v šopke za naš hišni oltarček in dan za dnevno gori lučka pred kipom Jezusovega Srca. Naše molitve pa Ga prosijo, naj On v resnici zavlada v vseh slovenskih domovih in v vsakem poedinem srcu: da bo le en Pastir in bomo vsi njegove zveste ovce.

Kajne, striček, da se nam boš pridružil tudi ti?

VIGREDNICA-GOSPODINJA

Gospodinjstvo.

Zelenjad. V zadnjih desetletjih se nekateri učenjaki trudijo svetu dokazati, da je edino pravilno, pa tudi čisto naravno, da se povrne človek k prvotni, naravni prehrani, kakor jo je imel pračlovek, ki se je hranil samo s koreninami in sadjem. Za današnje razmere bi nam poleg zelenjadi (listnate in korenaste) in sadja, dovolili še jajca in mleko, seveda se naj po možnosti vživa vse sirovo (nekuhano). To so apostoli »sirove hrane« (Rohkost), ki so zlasti v Nemčiji pridno na delu in skušajo za svoje ideje pridobiti najširše plasti ljudstva.

Vigrednice tem apostolom ne mislimo slediti, pač pa se bomo na tem skromno odmerjenem prostoru pogovorile o velikem pomenu zelenjadi kot hranila z zdravstvenega in gospodarskega stališča.

Znanost je dokazala, da imajo rastline v sebi neke važne sestavine, ki jim je dala ime »vitamini«. (Prvi je našel vitamine v neizluščenem rižu, holandski zdravnik Eijkman leta 1897). Nahajajo se pa samo v rastlinah, v živalskih hranilih vitaminov ni. Ker so pa vitamini zelo občutljivi ter se s kuhanjem ali parjenjem hranil skoroda uničijo, jih našemu telesu dovajamo največ v zelenjadi, katero vživamo sirovo. Neki nemški zdravnik pripisuje vitaminom tako važna svojstva, da mora človek, ki bi se popolnoma odrekel rastlinski hrani, v par letih brezpogojno shirati.

Trajno bi se torej človek ne mogel hraniti samo z živalsko hrano, t. j. z mesom, mlekom, jajci itd. Nasprotno pa vidimo, da ostanejo vegetarijanci, ki se hranijo samo z zelenjado, sočivjem in sadjem, dolgo let zdravi in kreпки. Ker so vegetarijanci tudi abstinenti, je le obžalovati, da ima vegetarizem med našim narodom tako malo prištejev.

Prvo mesto pa naj v prehrani zavzema zelenjad, sočivje in sadje pri ljudeh, ki se že po svoji naravi preveč rede.

Zelenjad lahko torej brezdvomno prištevamo k najvažnejšim hranilom, čeprav ima redilnih snovi razmeroma malo. Največ ima mineralnih snovi: rudninska sol, železo, kalij

itd. To so snovi, ki dajejo zelenjadi prijeten, osvežujoč okus, ki nam vzbuja in ohranja tek ter pospešuje prebavo.

Mnogo ljudi boleha na slabi prebavi in zaprtju. Poglejmo, kateri ljudje in zakaj trpe na tej bolezni.

Za redno prebavo potrebujemo tudi neprebavljivih snovi, ki čreva napolnijo in presnavljanje zavžite hrane pospešujejo. Te snovi so staničnina v rastlinski hrani. Staničnina se sicer s kuhanjem omehča, vse redilne snovi preidejo na vodo, staničnina pa ostane brez redilnih snovi in neprebavljiva, a nam je za redno prebavo neobhodno potrebna. Zato vidimo, da bolehalo na slabi prebavi in zaprtju predvsem ljudje, ki se hranijo največ z mesom, jajci in mlekom, kar je sicer zelo redilno, prebave pa ne pospešuje. Zelo dec in čreva imajo premalo dela in oslabe kljub dobri in redilni hrani. Kdor se hrani pretežno z rastlinsko hrano, te bolezni ne pozna.

Po zdravnikih je tudi dokazano, da je med svetovno vojno veliko ljudi, ki so bolehalo na kroničnem zaprtju, brez zdravil ozdravilo, ker so zaradi pomanjkanja lahke redilne hrane, bili primorani živjati skoraj samo rastlinsko hrano, zlasti zelenjad, sočivje, sadje in črn kruh.

Mineralne snovi, zlasti apnene soli in fosfor, ki se nahajajo v zelenjadi, so našemu telesu neobhodno potrebne tudi za krepitev mišic in kosti. Pomanjkanje teh važnih sestavin v hranilih povzroča, da se mnogim otrokom kosti ne utrdijo pravočasno in nastopi angleška bolezen ali rahitis.

Gospodinje! V poletnih mesecih je na razpolago raznovrstna zelenjad. Ne zamudite prilike, da utrdite zdravje svojih družinskih članov. V tem času naj obstoji naša hrana iz dveh tretjin zelenjadi in samo ene tretjine mesa in močnatih jedi. (Dalje prih.)

Kuhinjski recepti.

Črešnjevci cmoki. 1 dkg kvasa pusti vzhajati v 3 žlicah mleka. V skledo pa deni pol litra presejane moke, osminko litra mlačnega mleka, eno raztepeno jajce, žlico presnega masla, drobno zrezane limonine lupine in vzhajani kvas. Vse skupaj dobro stepi, da bo testo gladko. Ko vzide, naredi iz testa cmoke, katerim deni v sredo 3—5 črešenj s koščicami vred. Cmoke polagaj na desko, z moko potreseno ter pusti, da lepo vzhajajo, nakar jih kuhaj v slani vodi 10—15 minut. Kuhane potresi s sladkorjem ali ocvrtimi drobtinami in daj takoj na mizo.

Grahov štrukelj. Iz osminke litra mleka, soli, žlice presnega masla in moke naredi navadno vlečeno testo. Za nadev skuhaj v slani vodi pol litra drobnega, svežega graha. Kuhane ocedi in dobro prelači. Primešaj žlico ocvrtih drobtin, zrezanega zelenega peteršilja in 3 žlice kisle smetane. S tem nadevom pomazi razvaljano testo in peci štrukelj dobre pol ure.

Omeleti s špinačo. Sežvrkljaj v loncu pol litra mleka, 2 rumenjaka, soli in toliko moke, da dobiš gladko tekoče testo; primešaj še sneg 2 beljakov in peci omeleto v plitvi ponvi. Za vsak omelet vlij na razbeljeno mast toliko testa, da je dno pokrito, ko se testo razleze. Za nadev kuhaj v slani vodi pol ure zvrhan krožnik špinače. Kuhano ocedi in prav drobeno zreži. V kozico deni malo masti in zarumeni žlico kruhovih drobtin, primešaj špinačo, 2 žlici kisle smetane ter pusti, da prevre. S tem nadevom pomazi omelete.

Sladkorni grah v stročju. Otrebi grah v stročju in ga skuhaj v slani vodi. V kozico deni žlico masti in 1—2 žlici moke. Ko zarumeni, prideni grah z vodo vred in pusti, da prevre. Na mizo daš kot samostojno jed ali s krompirjevim pire ali cmoki.

Vzgojeslovje.

Prosto iz italijanščine A. Š.:

OTROŠKA RAHLOČUTNOST.

(Pisma Mariji.)

(Nadaljevanje.)

8.

Star pregovor pravi, da obleka naredi človeka. Res da ne smeš soditi človeka le po obleki, vendar lahko tudi po njej sklepaš več ali manj na skrbnost in značaj dotičnega, ki jo nosi. Obleka je sploh važen faktor, ki ga ne smemo zanemarjati niti pri moškem niti pri ženski. Saj sem ti že večkrat pravil, da ne bi hotel, da postane Silvija gizdava spogledljivka, zato sem tudi zahteval, da je ne puščate preveč pred ogledalom, sicer se nauči šopiriti se in lišpati. To postane lahko huda in neodpravljiva razvada, ki jemlje mnogim ženskam lepoto in prikupnost. Toda želel pa bi, da jo že sedaj naučiš skrbeti za obleko, da jo vedno spodobno, dasi ne luksuzno oblačiš. Njena vitka oblika mora biti prikupna opazovalčevemu očesu.

Nekatere matere hočejo pri tem štediti, kar je večkrat napačno. Rade potrošijo za gledišče, za malice, drage izlete; ako pa je treba kupiti hčerki nekoliko ličnejši klobuček ali oblekce novejšega kroja, se izgovorjajo s štedenjem ter da nočejo vzgajati hčerke k ničemurnosti. A če bi vedele, koliko trpi slabo oblečeno dekletce v družbi svojih tovarišic, bi vse žrtvovala, da bi ji to prikrajšale. Seveda je treba ločiti tudi tu med večjo in manjšo občutljivostjo ter med značaji. Nekatere niso prav nič manj živahne in samozavestne, tudi če so slabo oblečene. Od tod izvira, da se nekateri ljudje docela neokusno oblačijo, neskladno v barvah in kroju. Jaz ne govorim takim ljudem. Prepričan sem, da bodo vseeno lahko vedno zadovoljni s samim seboj in življenjem, tudi če jim noben boter in psiholog ne bo dajal nasvetov.

Pri zelo občutljivih otrocih, kot je naša Silvija, pa je treba odstraniti vse, četudi je

neznatno, kar bi dražilo njih občutnost in jih bolelo.

Nekatere matere se čudijo, kako da so tako različno uspele pri vzgoji otrok, ko so pa vsem posvečale isto skrb. Ne zavedajo se pa, da so zrastle tako različni tudi v zadovoljstvu in sreči prav zato, ker so posvečale vsem iste in samo iste skrbi. Mar misliš, da posveča vrtnar prav vsem rožnim gredicam svojega vrta enako skrb? Nekatere poženejo brez posebnega negovanja, da pa se razcvetejo druge, je treba paziti neprestano nanje prav v malenkostih in jih vztrajno negovati. Če upoštevamo toliko razlik med cveticami istega vrta, čemu bi jih ne med otroci, naj so tudi istega rodu in družine?

Da zaključim: živo občutljive otroke ne smemo slabo oblačiti, če jih nočemo naganjati k boječnosti in nezaupanju vase. — Malokdo mi vzbudi v življenju toliko odkritega sočutja kot tisti, ki je slabo oblečen in to občuti.

(Dalje prihodnjič.)

ORGANIZACIJA

Sestre sestram.

Orliški krožek Cirknica. Naj tudi naš krožek poda nekoliko besed k poročilu drugih krožkov. Ze pet let obstoji naš krožek in večina članic je še v krožku, ki so v Cirknici prve nastopile v orliškem kroju.

Ta prvi nastop je bil uspešen agitator k večji armadi Orlic, ki so uspešno in vztrajno napredovale. V teku teh petih let smo imele nešteto lepih ur in dnevov, ki nam vsem ostanejo v trajnem spominu. Poleg veselja in zabave pa imamo tudi napredek v izobrazbi. V ta namen imamo vsakih 14 dni dekliske sestanke z lepim dnevnim redom. Naš duševni vodja nam pri sestankih predava • samovzgoji, stavi v zgled kulturne narode, daje dobre svete, sploh vodi dekliske duše k dekliskim ciljem. Ako bi ne bilo Orlic in njihovih naprav, kje bi se shajala preprosta kmečka dekleta, zlasti v sedanjem času, ko je toliko slabe družine! Ravno orliška organizacija mnogo deklet obvaruje, da ostanejo dobre in poštene.

Prireditve. Koliko dela, požrtvovalnosti zahtevajo od nas prireditve! Toda ob zvokih godbe pri strumni telovadbi pozabimo na vse to. To navdušuje nas in naše sovrstnice, ki pa niso v naših vrstah. Veselje smo našim staršem ter vsem, ki čutijo z nami. Ne oziramo se ne na desno ne na levo, ampak pogumno korakamo naprej.

Lansko leto smo imele čast biti navzoče pri sprejemu novomašnika g. Ronkota. V letošnjem poslovnem letu zelo pogrša naš krožek požrtvovalno ustanoviteljico našega krožka ter bivšo tajnico s. Marijo Ponikvar. Dolgo časa je ona vodila krožek, pozneje je ostalim odbornicam pomagala z nasveti. Zelimo ji vso srečo in blagostanje v zakonskem

stanu. Poročila se je tudi Francka Korošec; bila je vseskozi vztrajna in vestna Orlica. Ostale Orlice pa zremo v svet z zavednostjo, da smo to, kar smo. — Bog živi!

Orliški krožek sv. Tomaž. Po dolgem času se Tomaževske Orlice zopet oglašamo v »Vigredi«. Hočemo podati nekaj poročil iz našega krožkovega delovanja. Bili so to dnevi, ki so nam prinesli težke preizkušnje, častne zmage pa tudi vesele in blažene urice. Trdna volja in ljubezen do velikih idealov, za katere se bori orliška organizacija, resnično stremjenje po vsem dobrem, premaga vse ovire.

Sestanki so se vršili redno vsak mesec. Bili so pravi živahni. Na sporedu so bile vedno lepe točke: petje, deklamacija, govor, kako predavanje, zopet deklamacija, prosti razgovor in petje. Na njih smo se res ogrele in navdušile za višje cilje dekliskega življenja.

Sestra načelnica nas je pri telovadbi vestno učila in urila, da smo mogle tekmovali in nastopati na naših prireditvah. Stadijske prireditve se je udeležilo 7 članic; od tam smo odnesle lepe spomine. Nastopile smo tudi na okrožni prireditvi v Ljutomeru polnoštevilo. Proslave narodnega zjedinenja v Mariboru se je tudi udeležilo nekaj članic v kroju.

Ob vseh orliških praznikih smo pristopile skupno k sv. zakramentom, v krojih. Sodelovale smo pri igri »Kovač hoče biti« in pri veliki tomboli v prid Društvenega doma.

Tudi gojenke so vedno s članicami vred pristopile k sv. zakramentom. Šle so tudi z naraščajem in tamburaškim zborom na izlet na Gomilo, kjer so se prav dobro imele.

Tekmovale smo polnoštevilo prosvetno in telovadno. Pridobile smo si veliko diplomu.

V preteklem letu Materinskega dneva nismo obhajale, pač pa letos na Marijin praznik 25. marca s sledečim sporedom: 1. Pozdravni govor; 2. Mi smo živo srebro, igro v enem dejanju za gojenke; 3. Deklamacija — članica; 4. Prisega Mariji — mešan zbor; 5. Močna mati — igra v dveh dejanjih; 6. Deklamacija — članica; 7. Mila lunica — mešan zbor; 8. Kaznovana ničemurnost — igra v dveh dejanjih; 9. Sirota, sirota — mešan zbor.

Tako smo počastile naše matere, od katerih je odvisna vsa bodočnost našega naroda. Občinstvo je bilo precej zadovoljno. Sedaj pa se že prav skrbno pripravljamo za tekme (pa zdaj že gotovo minule. Op. ur.)

Pozdravljamo vse sestre Orlice! Pridobe naj mnogo dobrih deklet v svoje vrste, da kot zgleadne junakinje po vzoru sv. Device Orleanske delajo za blagor svoje domovine in čuvajo deklisko čast. Bog živi! — S. Micka.

Iz orliške centrale.

Praga! Še en mesec, sestre, in pozdravile bomo svoje češke sestre-Orlice v Pragi. Zamudnice, pohižite, še je čas, da i Ve priglasite svojo udeležbo na J. O. Z.!

Slovenke sodelujemo v Pragi pri obeh glavnih nastopih: enkrat nastopimo skupno s Čehinjami v čeških prostih vajah, drugič

same z našimi lanskimi prostimi vajami. Pri teh nastopijo z nami tudi hrvatske Orlice, ki jih bomo gotovo z veseljem pozdravile v svojem krogu! Poleg tega sodelujemo slovenske Orlice na jugoslovanski in mednarodni akademiji. Udeležimo se tudi slovanskih tekem žen, ki so za nas velikega pomena: zakaj to so prve tekme, ki se jih udeleži slovenska Orlica izven mej naše domovine! Tekem se udeleži 2—3 vrst po 7 članic. Članice-telovadkinje oglejte si te tekme! Slovenska Orliška zveza postavi na tekmovališče tudi vrsto ekmovalk v prostih vajah.

Veliko navodil bomo še prejele v tem zadnjem mesecu po okrožnicah, v časopisju, na revizijah: ravnajmo se točno po njih, lastni jaz naj stopi popolnoma v ozadje, pred očmi imejmo le skupnost: nastop Slovenske Orlice.

In v prihodnji številki »Vigredi«, sestre, bomo čitale o svojem uspehu: čitale bomo, koliko nas je bilo v Pragi, čitale bomo o svojih vtisih, svojem navdušenju. Upajmo, da bodo naši vtisi najlepší, naše navdušenje iskreno. Svetovaclavski dnevi Orlovstva naj bodo v pobudo i vsem slovenskim orliškim krožkom.

Zamude pri zadnji, t. j. majski številki »Vigredi« ni povzročilo ne uredništvo, ne uprava, ampak tiskarna. Toliko v obvestilo mnogobrojnim reklamacijam, ki jim ni mogoče posamič odgovarjati. — Uredništvo in uprava »Vigredi«.

Kmetijsko-gospodinski tečaji. Pod tem naslovom se je v zadnji številki vrinila neljuba pomota. II. tečaj je bil v Višnji gori in Dobropoljah, ne pa v Velikih Laščah, kakor je bilo pomotoma označeno. — Nekaj prijav za kmetijsko-gospodinske tečaje prihodnjega jesen je že prišlo. Zeleti je, da se tudi drugod kmalu odločijo, ker se navadno zadnji čas kupičijo prijave, a jim ni mogoče vselej ustreči. Torej prav kmalu!

KAKO JE DRUGOD

V Nemčiji so zbrali statistiko o poklicnih zvezah. Iz te je razvidno da sta le dve povsem držanski organizaciji »delodajalcev«, namreč Državna zveza nemških gospodinj (z 250.000 čl.) in Državna zveza kmetijskih gospodinj (z 90.000 čl.). Prva organizacija ima svoje glasilo »Deutsche Hausfrau«, druga pa »Land und Frau«. V obeh organizacijah obravnavajo o vsem, kar zahteva sedanjí čas z ozirom na prehrano, obleko, stanovanje, gospodinjstvo, zdravstvo i. t. d. Nedavno se je pokazala potreba po posebni komisiji za zidanje hiš. Poleg žen so v komisiji tudi zastopniki stavbnikov in inženjerjev. Poleg te centralne stavbene komisije obstoji v posameznih krajevnih gospodinskih organizacijah nad 100 takih komisij, kjer stavijo gospodinjne svoje zahteve pri zidanju ali prenavljanju stanovanjskih hiš. Poleg tega pa obravnavajo tudi vse kar spada v tehnično stran bodisi iz

gospodinskega, kuhinjskega in poljskega dela. Drže se pač pravila: Hrani čas, moč, zdravje!

* * *

V Angliji obstoja že kake dve leti »Zenska zveza za izrabo elektrotehnike«. Namen ji je, električne naprave, ki omogočijo štednjo časa, moči in dela, vedno bolj izrabljati v gospodinjstvu. Zveza tvori nekako posredovalnico med industrijo in gospodinjjo. V zvezi so včlanjene elektrotehnično izobražene žene, pa tudi žene, ki se iz zgolj gospodarskih in gospodinskih razlogov zanimajo za čim večjo razširitev električnih naprav. Stremljenje te organizacije je že doslej našlo mnogo razumevanja v industrijskih krogih, kar je obenem zelo koristno za razvoj racionalnega gospodinjstva. Društvo je v zadnjem času doseglo, da se pri novih stavbah ozira na elektrifikacijo tudi v gospodinskem smislu. Za uspešno propagando med svojim članstvom pa skrbe z mnogimi strokovnimi predavanji, ki širijo pravilno razumevanje za izrabo novodobnih iznajdb.

* * *

V Ameriki U. S. A. je ministrstvo za agrikulturo pričelo zbirati gospodinske poslovne knjige, ki so jih doslej sestavljale angleške in ameriške gospodinjne, da na podlagi te zbirke, ki prihaja iz vseh plasti naroda, presodi, kaj je za praktično in uspešno gospodinjstvo res umestno. Iz te zbirke knjig bodo izbrali najboljše ter izdali potem gospodinske poslovne knjige za vse ženske poklice. Iz nabranih knjig bodo tudi spoznali družinsko življenje in delo ter potem lahko pridejo do enotnega poslovanja.

Pri nas pa se gospodinjne šele borimo za to, da bi vse spoznale potrebo in korist preprostih zapiskov o dohodkih in izdatkih v gospodinjstvu. Naše zahteve pri kmetijsko-gospodinskih tečajih za gospodinsko knjigovodstvo in gospodinsko računstvo so vendar najmanj, kar moremo zahtevati. S tem hočemo v bodočih gospodinjstvih vzbuditi smisel za točen pregled o dohodkih in izdatkih v gospodinjstvu, obenem pa jih tudi privedi do tiste tako potrebne zavesti o ceni lastnega dela. Mnoge namreč ob tem pouku pravijo: »To sem pa doma pridelala, zato pa nič ne stane.« — Ali je to res? Ali ne stane časa, dela, truda, ki bi ga lahko porabila za kaj drugega. — Toliko samo v premislek.

Glede stanovanja je bilo v U. S. A. med vojno prav tako kot pri nas. Po vojni so tudi tam dozidali približno tri milijone stanovanj, kar je veljalo okroglo 40 milijard dolarjev. Po izjavi vodje ministrstva za gospodarstvo bo v letu 1930 polovica ameriškega prebivalstva stanovala v lastnem domu.

* * *

Meseca februarja je bila v Berlinu razstava pod imenom »zeleni teden«. Državna zveza vseh gospodinskih društev Nemčije in zveza vseh gospodinskih šol (Reiffenstein) Nemčije sta si za razstavo privzeli nalogo »Podeželsko gospodinsko šolstvo«. Na še-

sterih večikih tabelah je bil razviden pregled šestero različnih načinov pouka v podeželskem t. j. kmetsem gospodinjstvu, namreč: nadaljevalna šola, potujoči gospodinjski tečaj, dekliški razredi na kmetijskih šolah, gospodinjstva šola, kmet.-gospodinjstva šola in kmet.-gospodinjstvi seminar (za izobrazbo učiteljic). Zanimivi so bili zlasti posamezni oddelki, n. pr. vzorna kuhinja, likalnica in delavnica na gospodinjstvi šoli, dalje v slikah razno delo pri gospodinjstvem pouku; zelo zanimiva je bila posvetovalnica za gospodinjce.

* * *

Velika potujoča razstava nemške kmetijske družbe bo letos v Münchenu od 4.—9. junija.

* * *

Nemška književna družba je v letu 1927. dala prvo nagrado »mladinski dar nemških pripovednikov« pisateljici Julijani Kay za roman »Dogodki v poletju«. Pisateljica jemlje svojo snov največ iz vzhodne Štajerske, tudi mnogo iz slovenskega življa. V aprilu letos pa so igrali v Draždanih njeno dramo »Slovenska Anica«, ki ima tudi v nemščini ta naslov.

* * *

Prvo nedeljo v maju je bila blagoslovljena zaobljubljena cerkev ob koncu vojske »Kraljici miru« v Frankfurtu o. M. Za zidavo te cerkve so se največ trudile članice Kat. žen. zveze v Nemčiji in pade blagoslovljenje prav v 25 letnico tega društva.

D R O B I Ž

Naš tolmač.

Kontrast: skrajno nasprotje;
definicija: pojmovna razlaga;
kosmos: lepo umerjeno vsemirje (svetovje);

kosmetika: nega lepote;
atletika: mojstrska telovadba;
frotirati: drgniti;
ginekolog: ženski zdravnik;
groteska: čudno oblikovana;
koridor: hodnik.

Uredniška molčečnost.

J. Pravite: »Eno prošnjo imam: ali bi mi blagovolili izraziti svojo željo, naj še pišem, ali pa, če je bolje, da opustim.« — To nam je vsč, da ste pripravljena tudi opustiti pisateljvanje, ako bi spo-

znala, da niste za to. »Kar odkrito prosim, ne maram se namreč vsiljevati tam, za kar nisem.« To je odločno povedano. Tak sklep bi bil potreben mnogim, mnogim. Pisateljski poklic v resnici ni — igrača, to je tudi delo, duševno delo, polno odgovornosti! Zakaj tiskana beseda ostane. Vendar je v doslej poslanih Vaših prispevkih marsikako dobro zrno. Ena in druga reč porabna. Samo prepustiti nam morate vso pravico, da bo uredništvo črtalo in črtalo, kakor bo potrebno. Kar namreč prenese govornjena beseda, tega tiskana večkrat ne prenese. Sicer se pa samo ob sebi razume, da ima uredništvo tudi polno pravico okrajšati in oglediti jezikovno ter vsebinsko vse, kar kdo pošlje listu, zakaj uredništvo nosi vso težko odgovornost pred sedanjo in bodočo javnostjo! Naša želja je pa tudi, da bi si »Vigred« v zgostila marsikako sotrudnico!

Pridobivajte novih naročnic!

M. T. »Šopek Kraljici majnika« ste nam poslala. Naj se veseli Vaša nežna ljubezen do nebeške Matere Marije. Lepo govorite o pomenljivih cvetkah, ki jih darujete Jezusu in Mariji. Vendar je ta spisek preveč zasebnega značaja. Ni vsaka reč za široko javnost. Najčistejša, najsvetejša čustva morajo biti večkrat prikrita. Sicer je prav, ako imamo nekaj religioznih pesnikov in pesnic, bodisi da pišejo v prozi ali verzih, ali verjemite, verska čustva je najtežje izražati, tako namreč, da bi se dobra vsebina tudi oblikovno tako dovršeno izražala, da bi bilo lepo povedano za vse ljudi in vse čase!

V. Almin. Ocene prihodnjic.

Manica Zalar. Za mat. številko je prišlo prepozno. Pa tudi sicer opisujete preveč osebne zadeve, ki bi javnosti ne zanimalo, zlasti ne v taki obliki.

Zvonkova. Brez pravega imena, ki je seveda samo za uredništvo, ničesar ne pridobimo. Poleg tega pa je Vaša »Materina žrtev« samo na zunaj zaokrožena, znotraj pa ji manjka psihološke enotnosti in prav radi tega učinkuje vsakdanje.

Miriam. »Moja duša vasuje«. Svojeja razmerja do Boga ne smemo nikoli potegniti v nižino razmerja človeka do človeka. — »Topoli«. Neverjetno to objektivno prislušovanje, ali pa je zaradi skoro nečitljive pisave nerazumljivo.

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. Izdajateljica Anica Lebar v Ljubljani. — Uredništvo in upravnštvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: Požnel Zora.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

Vsem bralcem bodi kot najbolj
priporočena manufakturna trgovina

R. MIKLAUC „PRI ŠKOFU“

Liubliana - Lingarjeva ulica

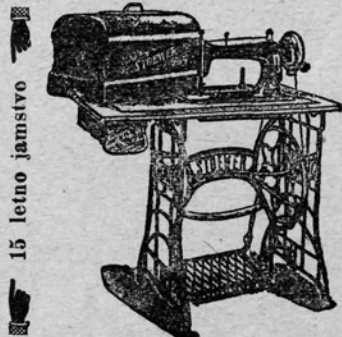
Pred Škofijo 3 (poleg škof. palače)

Velika zbirna volnenega, svilenega in perilnega blaga. Posebna zaloga bele kotenine za perilo, cvilha za žimnice, blaga za brisače, namiznih prtov, koltrov, flanelastih odevi itd. / Zelo velika izbira vseh vrst nogavic. / Posebno ugoden je letos nakup vsled slavja 60 letnega obstoja te obče znane veletrgovine

Najcenejši je „STOEWER“ in „DÜRKOPP“ ŠIVALNI STROJ ker je najboljši!

Vsled najpopolnejše precizne in solidne izdelave prekaša vse do sedaj poznane stroje. Poseben aparat za entlanje (všivavanje)

Pouk v vezenju brezplačen samo pri

15 letno jamstvo

Ugodni plačilni pogoji

LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova 6

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

priporoča: **Gospodinjstvo.** Navodila za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Din 40.—, vezano Din 60.—. Sestavila S. M. Lidvina Purgaj.

Slovenska kuharica. Velika izdaja z mnogimi slikami v besedilu in večbarvnimi tabelami. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Elegantno vezana Din 160.—.

Prikrojevanje perila po životni meri. Sestavila Ema Arkova. Din 40.—.

Nasveti za hišo in dom. Po praktičnih virih sestavil I. Majdič. Din 20.—, vezano Din 30.—.

Zel in plevel. Slovar naravnega zdravlilstva. Solnce, zrak, zemlja in voda so prva zdravila sveta. Din 60.—, vezano Din 70.—. Sestavil F. Magister.

Zahtevajte
v vsaki trgovini izrečno le

Kolinsko cikorijo,

ki je res zelo dober in zdrav
pridatek h kavi

Zavarujte svoje življenje,
poslopje, premičnine pri

Vzajemni zavarovalnici

v Ljubljani, Dunajska c. 17

Podružnice.

ZAGREB, Pejačevićev trg broj 15
SARAJEVO, Vrbanja ulica broj 4
CELJE, Breg štev. 33

Nova založba

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kongresni trg 19
in podružnica Nove založbe, prej

I. Giontini

Ljubljana, Mestni trg

priporoča v nakup knjige in pisar-
niške potrebščine v bogati izbiri

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

NAJMODERNEJE UREJENO GRAFIČNO PODJETJE V SLOVENIJI

**TISKARNA - STEREOTIDIJA - ČRKOLIVNICA - BAKROTISKARNA
LITOGRAFIJA - OFFSET - FOTOLITOGRAFIJA - FOTOKEMIGRAFIJA**

TISKARNA: izdelovanje vseh vrst
tiskovin, knjig, revij in
časopisov, v preprostem in umetniškem tisku.

LITOGRAFIJA: zvrševanje vsa-
kovrstnih ilustra-
cijskih del, v eni ali več barvah, potom
kamen-, offset- ali aluminijevega tiska
kakor: plakatov, etiket, reklamnih tiskovin,
raznih vrednostnih papirjev itd. po lastnih
osnutkih kakor tudi po načrtih naročnikov.

KLIŠARNA dobavlja vsakovrstne kli-
šeje po risbah, perorisih,
fotografijah, akvarelnih in oljnatih slikah
za reprodukcijo v eno- ali večbarvnem
tisku ter v poljubni velikosti in obliki

BAKROTISKARNA: Enobarvni
bakrotisk
najrazličnejših umetniških ilustracij kakor
tudi časopisov, revij, prospektov, albumov,
razglednic, propagandnih tiskovin itd itd